

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

18 mai 2021(*)

Cuprins

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Tratatul de aderare

Actul de aderare

Decizia 2006/928

Dreptul român

Constituția României

Codul civil

Codul de procedură civilă

Codul de procedură penală

Legile justiției

- Legea nr. 303/2004

- Legea nr. 304/2004

- Legea nr. 317/2004

Litigiile principale și întrebările preliminare

Elemente comune litigiilor principale

Cauza C 83/19

Cauza C 127/19

Cauza C 195/19

Cauza C 291/19

Cauza C 355/19

Cauza C 397/19

Cu privire la procedura în fața Curții

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la competența Curții

Cu privire la eventuala nepronunțare asupra fondului și la admisibilitate

Cauza C 83/19

Cauzele C 127/19 și C355/19

Cauzele C 195/19 și C291/19

Cauza C 397/19

Cu privire la fond

Cu privire la prima întrebare adresată în cauzele C 83/19, C127/19, C355/19, C291/19 și C397/19

Cu privire la prima întrebare adresată în cauza C 195/19, la a doua întrebare adresată în cauzele C83/19, C127/19, C291/19, C355/19 și

C397/19, precum și la a treia întrebare adresată în cauzele C127/19, C291/19 și C397/19

– Cu privire la natura juridică, la conținutul și la efectele în timp ale Deciziei 2006/928

– Cu privire la efectele juridice ale Deciziei 2006/928 și ale rapoartelor Comisiei întocmite pe baza acestei decizii

Cu privire la a patra întrebare adresată în cauza C 83/19 și la a treia întrebare adresată în cauza C355/19

Cu privire la a treia întrebare adresată în cauza C 83/19

Cu privire la a patra și la a cincea întrebare adresate în cauza C 127/19, la a doua întrebare adresată în cauza C195/19, la a patra și la a cincea întrebare adresate în cauza C291/19, precum și la a treia și la a patra întrebare adresate în cauza C355/19

Cu privire la a patra a șasea întrebare adresate în cauza C397/19

Cu privire la a treia întrebare adresată în cauza C195/19

Cu privire la cheltuielile de judecată

„Trimitere preliminară – Tratatul de aderare a Republicii Bulgaria și a României la Uniunea Europeană – Actul privind condițiile de aderare la Uniunea Republicii Bulgaria și a României – Articolele 37 și 38 – Măsurile corespunzătoare – Mecanism de cooperare și de verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției – Decizia 2006/928/CE – Natura și efectele juridice ale mecanismului de cooperare și de verificare și ale rapoartelor întocmite de Comisie în temeiul acestuia – Stat de drept – Independența justiției – Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE – Articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Legi și ordonanțe de urgență ale guvernului adoptate în România în cursul anilor 2018 și 2019 în domeniul organizării sistemului judiciar și al răspunderii judecătorilor – Numire interimară în funcțiile de conducere ale Inspecției Judiciare – Înființare în cadrul Ministerului Public a unei secții pentru investigarea infracțiunilor din justiție – Răspundere patrimonială a statului și răspundere personală a judecătorilor pentru erori judiciare”

În cauzele conexate C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19,

având ca obiect șase cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Tribunalul Olt (România), prin decizia din 5 februarie 2019, primită de Curte la 5 februarie 2019 (C-83/19), de Curtea de Apel Pitești (România), prin decizia din 18 februarie 2019, primită de Curte la 18 februarie 2019 (C-127/19), de Curtea de Apel București (România), prin decizia din 28 februarie 2019, primită de Curte la 28 februarie 2019 (C-195/19), de Curtea de Apel Brașov (România), prin decizia din 28 martie 2019, primită de Curte la 9 aprilie 2019 (C-291/19), de Curtea de Apel Pitești (România), prin decizia din 29 martie 2019, primită de Curte la 6 mai 2019 (C-355/19), și, respectiv, de Tribunalul București (România), prin decizia din 22 mai 2019, primită de Curte la 22 mai 2019 (C-397/19), în procedurile

Asociația „Forumul Judecătorilor din România”

împotriva

Inspecției Judiciare (C-83/19),

Asociația „Forumul Judecătorilor din România”,

Asociația „Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor”

împotriva

Consiliului Superior al Magistraturii (C-127/19),

PJ

împotriva

QK (C-195/19),

SO

împotriva

TP și alții,

GD,

HE,

IF,

JG (C-291/19),

Asociația „Forumul Judecătorilor din România”,

Asociația „Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor”,

OL

împotriva

Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Procurorul General al României (C-355/19),

și

AX

împotriva

Statului Român – Ministerul Finanțelor Publice (C-397/19),

Curtea (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, doamna R. Silva de Lapuerta, vicepreședintă, domnul A. Arabadjiev, doamna A. Prechal și domni M. Vilaras, L. Bay Larsen, N. Piçarra și A. Kumin, președinți de

cameră, domnii T. von Danwitz (raportor), M. Safjan și D. Šváby, doamna K. Jürimäe, domnul P. G. Xuereb, doamna L. S. Rossi și domnul I. Jarukaitis, judecători,

avocat general: domnul M. Bobek,

grefieri: doamnele R. Șereș și V. Giacobbo, administratoare, și domnul R. Schiano, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 20 și 21 ianuarie 2020,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Asociația „Forumul Judecătorilor din România”, de D. Călin, A. Codreanu și L. Zaharia;
- pentru Asociația „Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor”, de A. Diaconu, A. C. Lăncrănjan și A. C. Iordache;
- pentru OL, de B. C. Pîrlig;
- pentru Inspekția Judiciară, de L. Netejoru, în calitate de agent;
- pentru Consiliul Superior al Magistraturii, de L. Savonea, în calitate de agent, asistată de R. Chiriță și Ș.-N. Alexandru, avocați;
- pentru Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Procurorul General al României, de B. D. Licu și R. H. Radu, în calitate de agenți;
- pentru guvernul român, inițial de C.-R. Canțar, C. T. Băcanu, E. Gane și R. I. Hațieganu, ulterior de C. T. Băcanu, E. Gane și R. I. Hațieganu, în calitate de agenți;
- pentru guvernul belgian, de M. Jacobs, L. Van den Broeck și C. Pochet, în calitate de agenți;
- pentru guvernul danez, de L. B. Kirketerp Lund și J. Nyman-Lindgren, în calitate de agenți;
- pentru guvernul neerlandez, de M. K. Bulterman, M. L. Noort și C. S. Schillemans, în calitate de agenți;
- pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;
- pentru guvernul suedez, inițial de H. Shev, H. Eklinder, C. Meyer-Seitz, J. Lundberg și A. Falk, ulterior de H. Shev, H. Eklinder și C. Meyer-Seitz, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, inițial de H. Krämer, M. Wasmeier și I. Rogalski, ulterior de M. Wasmeier și I. Rogalski, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 23 septembrie 2020,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererile de decizie preliminară privesc în esență interpretarea articolului 2, a articolului 4 alineatul (3), a articolului 9 și a articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, a articolului 67 alineatul (1) și a articolului 267 TFUE, a articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), precum și a Deciziei 2006/928/CE a Comisiei din 13 decembrie 2006 de stabilire a unui mecanism de cooperare și de verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției (JO 2006, L 354, p. 56, Ediție specială, 11/vol. 51, p. 55).
- 2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul unor litigii între:
 - Asociația „Forumul Judecătorilor din România” (denumită în continuare „Forumul Judecătorilor din România”), pe de o parte, și Inspekția Judiciară (România), pe de altă parte, în legătură cu refuzul acesteia din urmă de a furniza anumite informații de interes public referitoare la activitatea sa (cauza C-83/19);
 - Forumul Judecătorilor din România și Asociația „Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor” (denumită în continuare „Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor”), pe de o parte, și Consiliul Superior al Magistraturii (România), pe de altă parte, în legătură cu legalitatea a două hotărâri pentru aprobarea unor regulamente privind numirea și revocarea procurorilor cu funcții de conducere sau de execuție din cadrul Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție din cadrul Ministerului Public (denumită în continuare „SIJ”) (cauza C-127/19);
 - PJ, pe de o parte, și QK, pe de altă parte, în legătură cu o plângere împotriva unui judecător pentru abuz în serviciu (cauza C-195/19);
 - SO, pe de o parte, și TP și alții, GD, HE, IF și JG, pe de altă parte, în legătură cu mai multe plângeri formulate împotriva unor procurori și judecători pentru abuz în serviciu și apartenență la un grup infracțional organizat (cauza C-291/19);
 - Forumul Judecătorilor din România, Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor și OL, pe de o parte, și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Procurorul General al României, pe de altă parte, în legătură cu legalitatea unui ordin al Procurorului General al României (denumit în continuare „procurorul general”) privind organizarea și funcționarea SIJ (cauza C-355/19);
 - AX, pe de o parte, și Statul Român – Ministerul Finanțelor Publice, pe de altă parte, în legătură cu o cerere de reparare a prejudiciului material și moral rezultat dintr-o pretinsă eroare judiciară (cauza C-397/19).

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Tratatul de aderare

- 3 Articolul 2 din Tratatul între statele membre ale Uniunii Europene și Republica Bulgaria și România privind aderarea Republicii Bulgaria și a României la Uniunea Europeană (JO 2005, L 157, p. 11, denumit în continuare „Tratatul de aderare”), care a fost semnat la 25 aprilie 2005 și a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2007, prevede la alineatele (2) și (3):

„(2) Condițiile referitoare la admitere și adaptările tratatelor pe care se întemeiază Uniunea, care decurg în urma aderării și care se aplică de la data aderării până la data intrării în vigoare a Tratatului de instituire a unei Constituții pentru Europa, sunt stabilite în actul anexat la prezentul tratat. Dispozițiile respectivului act fac parte integrantă din prezentul tratat.

(3) [...]

Actele adoptate înainte de intrarea în vigoare a protocolului prevăzut la articolul 1 alineatul (3) în temeiul prezentului tratat sau a actului prevăzut la alineatul (2) rămân în vigoare și își mențin efectele juridice până când aceste acte sunt modificate sau abrogate.”

4 Articolul 3 din acest tratat este redactat după cum urmează:

„Dispozițiile privind drepturile și obligațiile statelor membre, precum și atribuțiile și competența instituțiilor Uniunii astfel cum sunt stabilite în tratatele la care Republica Bulgaria și România devin părți se aplică cu privire la prezentul tratat.”

5 Articolul 4 alineatele (2) și (3) din tratatul menționat prevede:

„(2) Prezentul tratat intră în vigoare la 1 ianuarie 2007, cu condiția ca toate instrumentele de ratificare să fi fost depuse înaintea acestei date.

[...]

(3) Fără a aduce atingere dispozițiilor alineatului (2), instituțiile Uniunii pot adopta înaintea aderării măsurile prevăzute la articolele [...] 37, 38 [...] din protocolul prevăzut la articolul 1 alineatul (3) [...]. Asemenea măsuri se adoptă, înainte de intrarea în vigoare a Tratatului de instituire a unei Constituții pentru Europa, în conformitate cu dispozițiile similare ale articolelor [...] 37, 38 [...] din actul prevăzut la articolul 2 alineatul (2) [...].

Aceste măsuri intră în vigoare numai în cazul în care și la data la care intră în vigoare prezentul tratat.”

Actul de aderare

6 Articolul 2 din Actul privind condițiile de aderare a Republicii Bulgaria și a României și adaptările tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană (JO 2005, L 157, p. 203, denumit în continuare „Actul de aderare”), care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2007, prevede:

„De la data aderării, dispozițiile tratatelor originare și actele adoptate de instituții și de Banca Centrală Europeană înainte de aderare sunt obligatorii pentru Bulgaria și România și se aplică în aceste state în condițiile stabilite prin aceste tratate și prin prezentul act.”

7 Articolul 37 din acest act este redactat după cum urmează:

„În cazul în care Bulgaria sau România nu și-a îndeplinit angajamentele asumate în contextul negocierilor de aderare, determinând o perturbare semnificativă a bunei funcționări a pieței interne, inclusiv orice angajamente asumate în cadrul politicilor sectoriale care privesc activități economice cu efecte transfrontaliere, ori pericolul iminent al unei atari perturbări, Comisia poate să adopte măsurile corespunzătoare până la împlinirea unui termen de cel mult trei ani de la data aderării, la cererea motivată a unui stat membru sau din proprie inițiativă.

Măsurile sunt proporționale și se acordă prioritate acelor dintre ele care perturbă cel mai puțin funcționarea pieței interne și, după caz, aplicării mecanismelor sectoriale de salvagardare în vigoare. Asemenea măsuri de salvagardare nu pot fi utilizate ca mijloace arbitrare de discriminare sau de restrângere disimulată a comerțului dintre statele membre. Clauza de salvagardare poate fi invocată chiar și înainte de aderare în temeiul concluziilor urmării îndeplinirii angajamentelor asumate în negocieri, iar măsurile adoptate intră în vigoare la data aderării, cu excepția cazului în care acestea prevăd o dată ulterioară. Măsurile nu pot fi menținute mai mult decât este strict necesar și, în orice caz, sunt revocate la data la care angajamentul corespunzător este îndeplinit. Măsurile pot fi totuși aplicate dincolo de termenul prevăzut la alineatul de mai sus atât timp cât angajamentele corespunzătoare nu au fost îndeplinite. Ca răspuns la progresele realizate de noul stat membru în cauză în îndeplinirea angajamentelor sale, Comisia poate adapta în mod corespunzător măsurile luate. Comisia informează Consiliul cu suficient timp înaintea revocării [...] [măsurilor] de salvagardare și ține seama de orice observații formulate în acest sens de către Consiliu.”

8 Articolul 38 din actul menționat prevede:

„În cazul în care, în Bulgaria sau în România, există deficiențe semnificative sau un risc iminent privind apariția unor asemenea deficiențe în transpunerea, stadiul aplicării sau asigurarea respectării deciziilor-cadru sau a oricăror altor angajamente, instrumente de cooperare și decizii privind recunoașterea reciprocă în domeniul dreptului penal în conformitate cu titlul VI al Tratatului UE, precum și a directivelor și regulamentelor privind recunoașterea reciprocă în domeniul dreptului civil în conformitate cu titlul IV din Tratatul CE, Comisia poate să adopte, până la împlinirea unui termen de cel mult trei ani de la data aderării, la cererea motivată a unui stat membru sau din proprie inițiativă și după consultarea statelor membre, măsurile corespunzătoare și să precizeze condițiile și modalitățile în care aceste măsuri intră în vigoare.

Măsurile pot lua forma suspendării provizorii a aplicării dispozițiilor și hotărârilor corespunzătoare în relațiile dintre Bulgaria sau România și oricare alt ori alte state membre, fără să aducă atingere continuării cooperării judiciare strânse. Clauza de salvagardare poate fi invocată chiar și înainte de aderare în temeiul concluziilor urmării îndeplinirii angajamentelor asumate în negocieri, iar măsurile adoptate intră în vigoare la data aderării, cu excepția cazului în care acestea prevăd o dată ulterioară. Măsurile nu pot fi menținute mai mult decât este strict necesar și, în orice caz, sunt revocate la data la care deficiențele sunt remediate. Măsurile pot fi totuși aplicate dincolo de termenul prevăzut la alineatul (1) atât timp cât aceste deficiențe subzistă. Ca răspuns la progresele realizate de noul stat membru în cauză în remedierea deficiențelor identificate, Comisia poate adapta în mod corespunzător măsurile luate, după consultarea statelor membre. Comisia informează Consiliul cu suficient timp înaintea revocării măsurilor de salvagardare și ține seama întocmai de orice observații formulate în acest sens de către Consiliu.”

9 Articolul 39 alineatele (1)-(3) din Actul de aderare prevede:

„(1) În cazul în care, în temeiul urmării continue de către Comisie a îndeplinirii angajamentelor asumate de Bulgaria și România în contextul negocierilor de aderare, și în special în temeiul rapoartelor Comisiei în această privință, există dovezi clare că stadiul pregătirii pentru adoptarea și aplicarea acțiunii în Bulgaria sau România este de asemenea natură încât există un risc semnificativ ca, într-un număr important de domenii, oricare dintre aceste state să fie în mod evident nepregătit să îndeplinească obligațiile care decurg din calitatea de membru la data aderării, 1 ianuarie 2007, Consiliul poate să hotărască în unanimitate, la recomandarea Comisiei, ca data aderării statului respectiv să fie amânată cu un an, până la 1 ianuarie 2008.

(2) Fără a aduce atingere alineatului (1), Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, la recomandarea Comisiei, poate să ia decizia prevăzută la alineatul (1) cu privire la România în cazul în care sunt constatate

deficiențe semnificative în îndeplinirea de către România a unuia sau a mai multe dintre angajamentele și cerințele enumerate în anexa IX punctul I.

(3) Fără a aduce atingere alineatului (1) și sub rezerva dispozițiilor articolului 37, Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, la recomandarea Comisiei și după o evaluare amănunțită efectuată în toamna anului 2005 a progreselor realizate de România în domeniul politicii de concurență, [poate] să adopte decizia prevăzută la alineatul (1) cu privire la România în cazul în care se constată deficiențe semnificative în îndeplinirea de către România a obligațiilor asumate în temeiul Acordului european de asociere sau a unuia ori mai multora dintre angajamentele și cerințele enumerate în anexa IX punctul II."

10 Anexa IX la acest act, intitulată „Angajamente specifice asumate și cerințe acceptate de România la încheierea negocierilor de aderare din 14 decembrie 2004 (menționate la articolul 39 din Actul de aderare)", conține următorul pasaj:

„I. Cu privire la articolul 39 [alineatul] (2)

[...]

- (3) Să dezvolte și să pună în aplicare un plan de acțiune și o strategie de reformă a sistemului judiciar actualizate și integrate, inclusiv principalele măsuri pentru punerea în aplicare a Legii de organizare a sistemului judiciar, a Legii privind statutul magistraților și a Legii privind Consiliul Superior al Magistraturii, care au intrat în vigoare la 30 septembrie 2004. Ambele documente actualizate trebuie să fie prezentate Uniunii Europene până în martie 2005 cel târziu; trebuie asigurate resursele financiare și umane adecvate pentru punerea în aplicare a planului de acțiune, iar acesta trebuie pus în aplicare fără întârziere și în conformitate cu calendarul stabilit. România trebuie, de asemenea, să demonstreze până la sfârșitul lunii martie 2005 funcționarea deplină a noului sistem de distribuire aleatorie a cazurilor.
- (4) Să accelereze considerabil lupta împotriva corupției, în special împotriva corupției la nivel înalt, prin asigurarea unei aplicări riguroase a legislației anticorupție și a independenței efective a Parchetului Național Anticorupție (PNA), precum și prin prezentarea anuală, începând cu noiembrie 2005, a unui raport convingător al activității PNA în lupta împotriva corupției la nivel înalt. Parchetului Național Anticorupție trebuie să i se asigure personal, resurse financiare și de formare, precum și echipamentul necesar pentru îndeplinirea funcției sale vitale.
- (5) Să realizeze un audit independent al rezultatelor și impactului generate de actuala Strategie națională anticorupție; să reflecte concluziile și recomandările acestui audit în noua strategie anticorupție multianuală, care trebuie să fie un document cuprinzător, redactat până în luna martie 2005 cel târziu, însoțit de un plan de acțiune care să cuprindă repere ce trebuie atinse și rezultate ce trebuie obținute bine definite, precum și dispoziții bugetare adecvate; punerea în aplicare a strategiei și planului de acțiune trebuie să fie avizată de un organism existent, clar definit și independent; strategia trebuie să includă angajamentul de revizuire a procedurilor penale îndelungate, până la sfârșitul anului 2005, pentru a asigura că tratarea cazurilor de corupție se face într-un mod rapid și transparent, astfel încât să se garanteze sancțiuni adecvate cu efect descurajator; în sfârșit, acestea trebuie să cuprindă măsuri în vederea reducerii considerabile a numărului de organisme care au atribuții de prevenire sau investigare a corupției, până la sfârșitul anului 2005, pentru evitarea suprapunerii responsabilităților."

11 Decizia 2006/928 a fost adoptată, astfel cum reiese din preambulul acesteia, în temeiul Tratatului de aderare, „în special [al] articolul[ui] 4 alineatul (3)”, precum și al Actului de aderare, „în special [al] articole[lor] 37 și 38”.

12 Considerentele (1)-(6) și (9) ale acestei decizii au următorul cuprins:

„(1) Uniunea Europeană este instituită pe principiul statului de drept, un principiu comun tuturor statelor membre.

(2) Spațiul de libertate, securitate și justiție, precum și piața internă instituite prin Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul de instituire a Comunității Europene se bazează pe convingerea reciprocă în privința faptului că deciziile și practicile administrative și judiciare din toate statele membre respectă pe deplin statul de drept.

(3) Această condiție implică existența, în toate statele membre, a unui sistem judiciar și administrativ imparțial, independent și eficient, înzestrat cu mijloace suficiente, între altele, pentru a lupta împotriva corupției.

(4) La 1 ianuarie 2007, România va deveni membru al Uniunii Europene. Deși apreciază eforturile considerabile făcute de România pentru a finaliza pregătirile de aderare la Uniunea Europeană, Comisia a identificat în raportul său din 26 septembrie 2006 chestiuni rămase nerezolvate, în special în ceea ce privește responsabilizarea și eficiența sistemului judiciar și ale organelor de aplicare a legii, domenii în care sunt necesare progrese suplimentare pentru a garanta capacitatea acestor organe de a aplica măsurile adoptate pentru a institui piața internă și spațiul de libertate, securitate și justiție.

(5) Articolul 37 din Actul de aderare împuternicește Comisia să adopte măsurile necesare în cazul unui risc iminent de perturbare a funcționării pieței interne ca urmare a nerespectării de către România a angajamentelor asumate. Articolul 38 împuternicește Comisia să adopte măsurile necesare în cazul unui risc iminent privind apariția unor deficiențe grave în România în ceea ce privește transpunerea, stadiul aplicării sau al asigurării respectării actelor adoptate în temeiul Titlului VI din Tratatul UE sau al actelor adoptate în temeiul Titlului IV din Tratatul CE.

(6) Chestiunile nerezolvate în ceea ce privește responsabilizarea și eficiența sistemului judiciar și ale organelor de aplicare a legii justifică instituirea unui mecanism de cooperare și de verificare a progreselor realizate de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției.

[...]

(9) Prezenta decizie ar trebui modificată în cazul în care evaluarea Comisiei arată că este necesară modificarea obiectivelor de referință. Prezenta decizie va fi abrogată atunci când au fost atinse toate obiectivele de referință”.

13 Articolul 1 din Decizia 2006/928 prevede:

„În fiecare an, până la 31 martie cel târziu, iar în primul an la 31 martie 2007, România prezintă Comisiei un raport privind progresele realizate în vederea atingerii fiecăruia dintre obiectivele de referință enumerate în anexă.

Comisia poate, în orice moment, să ofere ajutor tehnic prin diverse mijloace sau să colecteze ori să facă schimb de informații privind obiectivele de referință. De asemenea, Comisia poate organiza, în orice

moment, misiuni de experți în acest sens în România. Autoritățile române oferă Comisiei sprijinul necesar în acest context.”

14 Articolul 2 din această decizie prevede:

„Comisia va transmite, pentru prima dată în iunie 2007, Parlamentului European și Consiliului propriile comentarii și concluzii privind raportul prezentat de România.

Comisia va prezenta din nou un raport în funcție de evoluția situației și cel puțin o dată la fiecare șase luni.”

15 Articolul 3 din decizia menționată prevede:

„Prezenta decizie intră în vigoare numai sub rezerva și la data intrării în vigoare a Tratatului de aderare.”

16 Potrivit articolului 4 din aceeași decizie:

„Prezenta decizie se adresează statelor membre.”

17 Anexa la Decizia 2006/928 are următorul cuprins:

„Obiectivele de referință pe care România trebuie să le atingă, prevăzute la articolul 1:

1. Garantarea unui proces judiciar mai transparent și mai eficient totodată, în special prin consolidarea capacităților și a responsabilizării Consiliului Superior al Magistraturii. Raportarea și evaluarea impactului noilor coduri de procedură civilă și administrativă.
2. Înființarea, conform celor prevăzute, a unei agenții pentru integritate cu responsabilități în domeniul verificării patrimoniului, al incompatibilităților și al conflictelor de interese potențiale, precum și cu capacitatea de a adopta decizii obligatorii care să poată duce la aplicarea unor sancțiuni disuasive.
3. Continuarea, în baza progreselor realizate deja, a unor cercetări profesionale și imparțiale cu privire la acuzațiile de corupție la nivel înalt.
4. Adoptarea unor măsuri suplimentare de prevenire și combatere a corupției, în special în cadrul administrației locale.”

Dreptul român

Constituția României

18 Articolul 115 alineatul (4) din Constituția României prevede:

„Guvernul poate adopta ordonanțe de urgență numai în situații extraordinare a căror reglementare nu poate fi amânată, având obligația de a motiva urgența în cuprinsul acestora.”

19 Articolul 133 alineatele (1) și (2) din Constituție prevede:

„(1) Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției.

(2) Consiliul Superior al Magistraturii este alcătuit din 19 membri, din care:

- a) 14 sunt aleși în adunările generale ale magistraților și validați de Senat; aceștia fac parte din două secții, una pentru judecători și una pentru procurori; prima secție este compusă din 9 judecători, iar cea de-a doua din 5 procurori;
- b) 2 reprezentanți ai societății civile, specialiști în domeniul dreptului, care se bucură de înaltă reputație profesională și morală, aleși de Senat; aceștia participă numai la lucrările în plen;
- c) ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și [procurorul general].”

20 Articolul 134 din Constituție este redactat după cum urmează:

„(1) Consiliul Superior al Magistraturii propune Președintelui României numirea în funcție a judecătorilor și a procurorilor, cu excepția celor stagiați, în condițiile legii.

(2) Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește rolul de instanță de judecată, prin secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor, potrivit procedurii stabilite prin legea sa organică. În aceste situații, ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și [procurorul general] nu au drept de vot.

(3) Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii în materie disciplinară pot fi atacate la Înalta Curte de Casație și Justiție.

(4) Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește și alte atribuții stabilite prin legea sa organică, în realizarea rolului său de garant al independenței justiției.”

21 Articolul 148 alineatele (2)-(4) din Constituție prevede:

„(2) Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare.

(3) Prevederile alineatelor (1) și (2) se aplică, în mod corespunzător, și pentru aderarea la actele de revizuire a tratatelor constitutive ale Uniunii Europene.

(4) Parlamentul, Președintele României, Guvernul și autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actul aderării și din prevederile alineatului (2).”

Codul civil

22 Potrivit articolului 1381 alineatul (1) din Codul civil, „[o]rice prejudiciu dă dreptul la reparație”.

Codul de procedură civilă

23 Articolul 82 alineatul (1) din Codul de procedură civilă prevede:

„Când instanța constată lipsa dovezii calității de reprezentant a celui care a acționat în numele părții, va da un termen scurt pentru acoperirea lipsurilor. Dacă acestea nu se acoperă, cererea va fi anulată. [...]”

24 Articolul 208 din acest cod prevede:

„(1) Întâmpinarea este obligatorie, în afară de cazurile în care legea prevede în mod expres altfel.

(2) Nedepunerea întâmpinării în termenul prevăzut de lege atrage decăderea pârâtului din dreptul de a mai propune probe și de a invoca excepții, în afara celor de ordine publică, dacă legea nu prevede altfel.”

25 Articolul 248 alineatul (1) din codul menționat prevede:

„Instanța se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care fac inutilă, în tot sau în parte, administrarea de probe ori, după caz, cercetarea în fond a cauzei.”

Codul de procedură penală

26 Articolul 539 din Codul de procedură penală prevede:

„(1) Are dreptul la repararea pagubei și persoana care, în cursul procesului penal, a fost privată nelegal de libertate.

(2) Privarea nelegală de libertate trebuie să fie stabilită, după caz, prin ordonanță a procurorului, prin încheierea definitivă a judecătorului de drepturi și libertăți sau a judecătorului de cameră preliminară, precum și prin încheierea definitivă sau hotărârea definitivă a instanței de judecată investită cu judecarea cauzei.”

27 Articolul 541 alineatele (1) și (2) din acest cod prevede:

„(1) Acțiunea pentru repararea pagubei poate fi pornită de persoana îndreptățită, potrivit articolelor 538 și 539, iar după moartea acesteia poate fi continuată sau pornită de către persoanele care se aflau în întreținerea sa la data decesului.

(2) Acțiunea poate fi introdusă în termen de 6 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii instanței de judecată, precum și a ordonanței sau încheierilor organelor judiciare, prin care s-a constatat eroarea judiciară, respectiv privarea nelegală de libertate.”

Legile justiției

28 În scopul ameliorării independenței și a eficienței justiției, România a adoptat în cursul anului 2004, în contextul negocierilor în vederea aderării sale la Uniune, trei legi, denumite „legile justiției”, și anume Legea nr. 303/2004 din 28 iunie 2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005), Legea nr. 304/2004 din 28 iunie 2004 privind organizarea judiciară (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 827 din 13 septembrie 2005) și Legea nr. 317/2004 din 1 iulie 2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 827 din 13 septembrie 2005). În cursul anilor 2017-2019, acestora le-au fost aduse modificări prin legi și ordonanțe de urgență ale guvernului adoptate în temeiul articolului 115 alineatul (4) din Constituția României.

- *Legea nr. 303/2004*

29 Legea nr. 303/2004 a fost modificată, printre altele, prin:

- Legea nr. 242/2018 din 12 octombrie 2018 (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 868 din 15 octombrie 2018);

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 7/2019 din 19 februarie 2019 (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 137 din 20 februarie 2019, denumită în continuare „Ordonanța de urgență nr. 7/2019”).

Articolul 96 din Legea nr. 303/2004 astfel modificată (denumită în continuare „Legea nr. 303/2004 modificată”) este redactat după cum urmează:

- „(1) Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare.
- (2) Răspunderea statului este stabilită în condițiile legii și nu înlătură răspunderea judecătorilor și procurorilor care, chiar dacă nu mai sunt în funcție, și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență, conform definiției acestora de la articolul 99¹.
- (3) Există eroare judiciară atunci când:
 - a) s-a dispus în cadrul procesului efectuarea de acte procesuale cu încălcarea evidentă a dispozițiilor legale de drept material și procesual, prin care au fost încălcate grav drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei, producându-se o vătămare care nu a putut fi remediată printr-o cale de atac ordinară sau extraordinară;
 - b) s-a pronunțat o hotărâre judecătorească definitivă în mod evident contrară legii sau situației de fapt care rezultă din probele administrate în cauză, prin care au fost afectate grav drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei, vătămare care nu a putut fi remediată printr-o cale de atac ordinară sau extraordinară.
- (4) Prin Codul de procedură civilă și Codul de procedură penală, precum și prin alte legi speciale pot fi reglementate ipoteze specifice în care există eroare judiciară.
- (5) Pentru repararea prejudiciului, persoana vătămată se poate îndrepta cu acțiune numai împotriva statului, reprezentat prin Ministerul Finanțelor Publice. Competența soluționării acțiunii civile revine tribunalului în a cărui circumscripție domiciliază reclamantul.
- (6) Plata de către stat a sumelor datorate cu titlu de despăgubire se efectuează în termen de maximum un an de la data comunicării hotărârii judecătorești definitive.
- (7) În termen de două luni de la comunicarea hotărârii definitive pronunțate în acțiunea prevăzută la alineatul (6), Ministerul Finanțelor Publice va sesiza Inspekția Judiciară pentru a verifica dacă eroarea judiciară a fost cauzată de judecător sau procuror ca urmare a exercitării funcției cu rea-credință sau gravă neglijență, potrivit procedurii prevăzute la articolul 74¹ din Legea nr. 317/2004, republicată, cu modificările ulterioare.
- (8) Statul, prin Ministerul Finanțelor Publice, va exercita acțiunea în regres împotriva judecătorului sau procurorului dacă, în urma raportului consultativ al Inspekției Judiciare prevăzut la alineatul (7) și al propriei evaluări, apreciază că eroarea judiciară a fost cauzată ca urmare a exercitării de judecător sau procuror a funcției cu rea-credință sau gravă neglijență. Termenul de exercitare a acțiunii în regres este de 6 luni de la data comunicării raportului Inspekției Judiciare.
- (9) Competența de soluționare a acțiunii în regres revine, în primă instanță, secției civile a curții de apel de la domiciliul pârâtului. În cazul în care judecătorul sau procurorul împotriva căruia se exercită acțiunea în regres își exercită atribuțiile în cadrul acestei curți sau la parchetul de pe lângă aceasta, acțiunea în regres va fi soluționată de o curte de apel învecinată, la alegerea reclamantului.
- (10) Împotriva hotărârii pronunțate potrivit alineatului (9) se poate exercita calea de atac a recursului la secția corespunzătoare a Înaltei Curți de Casație și Justiție [România].
- (11) Consiliul Superior al Magistraturii va stabili, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, condiții, termene și proceduri pentru asigurarea profesională obligatorie a judecătorilor și

procurorilor. Asigurarea va fi acoperită integral de către judecător sau procuror, iar lipsa acesteia nu poate să întârzie, să diminueze sau să înlăture răspunderea civilă a judecătorului sau procurorului pentru eroarea judiciară cauzată de exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență.”

31 Articolul 99¹ din Legea nr. 303/2004 modificată prevede:

„(1) Există rea-credință atunci când judecătorul sau procurorul încalcă cu știință normele de drept material ori procesual, urmărind sau acceptând vătămarea unei persoane.

(2) Există gravă neglijență atunci când judecătorul sau procurorul nesocotește din culpă, în mod grav, neîndoielnic și nescuzabil, normele de drept material ori procesual.”

- *Legea nr. 304/2004*

32 Legea nr. 304/2004 a fost modificată, printre altele, prin:

- Legea nr. 207/2018 din 20 iulie 2018 (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 636 din 20 iulie 2018), intrată în vigoare, conform articolului III din această lege, la 23 octombrie 2018, care a introdus în capitolul II din titlul III, denumit „Ministerul Public”, din Legea nr. 304/2004 o secțiune 2¹ referitoare la „SIJ”, care cuprinde articolele 88¹-88¹¹ din această lege;

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2018 din 10 octombrie 2018 (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 862 din 10 octombrie 2018, denumită în continuare „Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2018”), care a modificat, printre altele, articolul 88² alineatul (3) din Legea nr. 304/2004 și a instituit o procedură derogatorie de la articolele 88³-88⁵ din această lege în vederea numirii provizorii a procurorului-șef, a procurorului-șef adjunct și a cel puțin unei treimi din procurorii SIJ;

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2018 din 15 octombrie 2018 (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 874 din 16 octombrie 2018), care a introdus, printre altele, la articolul 88² din Legea nr. 304/2004 un nou alineat (5) și a modificat articolul 88⁵ alineatul (5) din această lege;

- Ordonanța de urgență nr. 7/2019, care a introdus, printre altele, un alineat (6) la articolul 88¹ din Legea nr. 304/2004, precum și alineatele (11¹) și (11²) la articolul 88⁵ din această lege și o literă e) la articolul 88⁸ alineatul (1) din Legea nr. 304/2004 și a modificat litera d) a articolului 88⁸ alineatul (1) din această lege;

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 12/2019 din 5 martie 2019 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul justiției (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 185 din 7 martie 2019), care, printre altele, a introdus în Legea nr. 304/2004 articolele 88¹⁰ și 88¹¹, referitoare în special la detașarea ofițerilor și a agenților de poliție judiciară în cadrul SIJ.

33 Potrivit articolului 88¹ din Legea nr. 304/2004 astfel modificată (denumită în continuare „Legea nr. 304/2004 modificată”):

„(1) În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție se înființează și funcționează [SIJ] care are competența exclusivă de a efectua urmărirea penală pentru infracțiunile săvârșite de judecători și procurori, inclusiv judecătorii și procurorii militari și cei care au calitatea de membri ai Consiliului Superior al Magistraturii.

(2) [SII] își păstrează competența de urmărire penală și în situația în care, alături de persoanele prevăzute la alineatul (1), sunt cercetate și alte persoane.

[...]

(4) [SII] este condusă de un procuror-șef secție, ajutat de un procuror-șef adjunct, numiți în funcție de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile prezentei legi.

(5) [Procurorul general] soluționează conflictele de competență apărute între [SII] și celelalte structuri sau unități din cadrul Ministerului Public.

(6) Ori de câte ori Codul de procedură penală sau alte legi speciale fac trimitere la «procurorul ierarhic superior» în cazul infracțiunilor de competența [SII], prin acesta se înțelege procurorul-șef al secției, inclusiv în cazul soluțiilor dispuse anterior operaționalizării acesteia.”

34 Articolul 88² din această lege prevede:

„(1) [SII] își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic.

(2) Este interzisă delegarea sau detașarea de procurori în cadrul [SII].

(3) [SII] funcționează cu un număr de 15 posturi de procurori.

(4) Numărul de posturi al [SII] poate fi modificat, în funcție de volumul de activitate, prin ordin al [procurorului general], la solicitarea procurorului-șef secție, cu avizul conform al Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

(5) Pe durata desfășurării activității în cadrul [SII], procurorii [...] beneficiază de drepturile procurorilor detașați, în condițiile legii.”

35 Articolul 88³ alineatul (1) din legea menționată prevede:

„Procurorul-șef al [SII] este numit în funcție de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în urma unui concurs care constă în prezentarea unui proiect referitor la exercitarea atribuțiilor specifice funcției de conducere respective, urmărindu-se competențele manageriale, gestiunea eficientă a resurselor, capacitatea de a-și asuma decizii și responsabilități, competențele de comunicare și rezistența la stres, precum și integritatea candidatului, evaluarea activității sale ca procuror și modul în care acesta se raportează la valori specifice profesiei, precum independența justiției ori respectarea drepturilor și libertăților fundamentale.”

36 Articolul 88⁴ alineatul (1) din aceeași lege prevede:

„Procurorul-șef adjunct al [SII] este numit în funcție de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea motivată a procurorului-șef secție, dintre procurorii deja numiți în cadrul secției.”

37 Articolul 88⁵ din Legea nr. 304/2004 este formulat după cum urmează:

„(1) [SII] se încadrează cu procurori numiți de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în urma unui concurs, în limita posturilor prevăzute în statul de funcții, aprobat potrivit legii, pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea continuării activității în cadrul secției pentru o perioadă totală de cel mult 9 ani.

(2) Concursul este susținut în fața comisiei de concurs compuse potrivit articolului 88³ alineatul (2), din care face parte de drept și procurorul-șef secție.

[...]

(11) Numirea în funcția de procuror din cadrul [SIIJ] se va face de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în limita posturilor vacante și în ordinea punctelor obținute.

(11¹) Membrii comisiilor de concurs prevăzute în prezenta secțiune nu devin incompatibili și își exprimă votul în Plenul Consiliului Superior al Magistraturii.

(11²) Comisiile de concurs prevăzute de articolul 88³, respectiv de articolul 88⁵, își desfășoară activitatea în prezența a cel puțin 3 membri.

(12) Procedurile de numire, continuare a activității în cadrul secției și revocare din funcțiile de conducere și execuție din cadrul [SIIJ] vor fi detaliate într-un regulament aprobat de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii.”

38 Potrivit articolului 88⁷ din această lege:

„(1) Procurorii numiți în cadrul [SIIJ] pot fi revocați de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, la cererea motivată a procurorului-șef al secției, în cazul exercitării necorespunzătoare a atribuțiilor specifice funcției, în cazul aplicării unei sancțiuni disciplinare.

(2) În cazul revocării, procurorul revine la parchetul de unde provine și își redobândește gradul profesional de execuție și salarizarea corespunzătoare acestuia avute anterior sau pe cele dobândite ca urmare a promovării, în condițiile legii, în timpul desfășurării activității în cadrul [SIIJ].”

39 Articolul 88⁸ alineatul (1) din legea menționată prevede:

„Atribuțiile [SIIJ] sunt următoarele:

- a) efectuarea urmăririi penale, în condițiile prevăzute în [Codul de procedură penală], pentru infracțiunile aflate în competența sa;
- b) sesizarea instanțelor judecătorești pentru luarea măsurilor prevăzute de lege și pentru judecarea cauzelor privind infracțiunile prevăzute la litera a);
- c) constituirea și actualizarea bazei de date în domeniul infracțiunilor aflate în domeniul de competență;

[...]

e) exercitarea altor atribuții prevăzute de lege.”

40 Potrivit articolului II din Ordonanța de urgență nr. 90/2018:

„(1) Prin derogare de la dispozițiile articolelor 88³-88⁵ din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, până la finalizarea concursurilor organizate pentru numirea în funcțiile de procuror-șef al [SIIJ] și a celor de execuție de procuror în cadrul secției și validarea rezultatelor acestora, funcțiile de procuror-șef și cel puțin o treime din funcțiile de execuție de procuror vor fi exercitate provizoriu de procurori care îndeplinesc condițiile prevăzute de lege

pentru numirea în aceste funcții, selectați de comisia de concurs constituită în condițiile articolului 88³ alineatul (2) din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Selecția candidaților se realizează de comisia de concurs prevăzută la alineatul (1) printr-o procedură derulată în cel mult 5 zile calendaristice de la data declanșării acesteia de președintele Consiliului Superior al Magistraturii. Comisia de concurs își desfășoară activitatea în prezența a cel puțin 3 membri.

[...]

(10) În vederea operaționalizării [SIIJ], în termen de 5 zile calendaristice de la intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, [procurorul general] asigură resursele umane și materiale necesare funcționării acesteia, inclusiv personalul auxiliar de specialitate, ofițeri și agenți de poliție judiciară, specialiști și alte categorii de personal.

(11) De la data operaționalizării [SIIJ], cauzele de competența acesteia, aflate în lucru la Direcția Națională Anticorupție și alte unități de parchet, precum și dosarele cauzelor referitoare la infracțiunile prevăzute de articolul 88¹ alineatul (1) din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și soluționate până la data acestei operaționalizări se preiau de către aceasta.”

- 41 Introducerea acestei proceduri derogatorii a fost justificată, în conformitate cu considerentele Ordonanței de urgență nr. 90/2018, după cum urmează:

„Având în vedere că, potrivit articolului III alineatul (1) din Legea nr. 207/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, «[SIIJ] începe să funcționeze în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi», respectiv la data de 23 octombrie 2018,

ținând seama că până la acest moment Consiliul Superior al Magistraturii nu a finalizat în termenul legal procedura de operaționalizare a [SIIJ],

luând în considerare faptul că legea prevede expres competența acestei secții de a efectua urmărirea penală pentru infracțiunile săvârșite de judecători și procurori, inclusiv judecătorii și procurorii militari și cei care au calitatea de membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, precum și faptul că, începând cu data de 23 octombrie 2018 – data stabilită de lege pentru operaționalizarea secției, Direcția Națională Anticorupție și celelalte parchete nu vor mai avea competența de a efectua urmărirea penală a infracțiunilor săvârșite de aceste persoane, situație care ar afecta în mod grav procedurile judiciare în cauzele ce intră în competența secției și ar putea crea un blocaj instituțional,

ținând cont de faptul că legea în vigoare nu conține norme tranzitorii cu privire la modul concret de operaționalizare a [SIIJ], în cazul depășirii termenului stabilit de Legea nr. 207/2018, fiind necesară adoptarea unor măsuri legislative urgente care să reglementeze o procedură simplă, derogatorie de la articolele 88³-88⁵ din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în vederea numirii provizorii a procurorului-șef, a procurorului-șef adjunct și a cel puțin unei treimi din procurorii secției, ceea ce va permite operaționalizarea secției în termenul stabilit de lege, respectiv 23 octombrie 2018,

considerând că situația prezentată mai sus este una extraordinară a cărei reglementare nu poate fi amânată”.

- *Legea nr. 317/2004*

- 42 Legea nr. 317/2004 a fost modificată, printre altele, prin:

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2018 din 5 septembrie 2018 (*Monitorul Oficial al României* nr. 767 din 5 septembrie 2018, denumită în continuare „Ordonanța de urgență nr. 77/2018”), care a introdus, în temeiul articolului I, alineatele (7) și (8) la articolul 67 din Legea nr. 317/2004;
 - Legea nr. 234/2018 din 4 octombrie 2018 (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 850 din 8 octombrie 2018), care, printre altele, a modificat articolele 65 și 67 din Legea nr. 317/2004 și a introdus în aceasta un articol 74¹;
 - Ordonanța de urgență nr. 7/2019.
- 43 Articolul 65 alineatele (1)-(3) din Legea nr. 317/2004, în versiunea anterioară intrării în vigoare a Legii nr. 317/2004 prevedea:
- „(1) Se înființează Inspekția Judiciară ca structură cu personalitate juridică în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, cu sediul în municipiul București, prin reorganizarea Inspekției Judiciare.
- (2) Inspekția Judiciară este condusă de un inspector-șef, ajutat de un inspector-șef adjunct, numiți prin concurs organizat de Consiliul Superior al Magistraturii.
- (3) Inspekția Judiciară acționează potrivit principiului independenței operaționale, îndeplinind, prin inspectori judiciari numiți în condițiile legii, atribuții de analiză, verificare și control în domeniile specifice de activitate.”
- 44 Articolul 67 din această lege era redactat după cum urmează:
- „(1) Inspectorul-șef și inspectorul-șef adjunct sunt numiți de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii dintre inspectorii judiciari în funcție, în urma unui concurs care constă în prezentarea unui proiect referitor la exercitarea atribuțiilor specifice funcției de conducere respective și într-o probă scrisă privind managementul, comunicarea, resursele umane, capacitatea candidatului de a lua decizii și de a-și asuma răspunderea, rezistența la stres și un test psihologic.
- (2) Concursul se organizează de Consiliul Superior al Magistraturii, potrivit regulamentului aprobat prin hotărâre a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii [...].
- (3) Organizarea concursurilor pentru ocuparea posturilor de inspector-șef și inspector-șef adjunct se anunță cu cel puțin 3 luni înaintea datei acestora.
- (4) Mandatul inspectorului-șef și al inspectorului-șef adjunct este de 3 ani și poate fi înnoit o singură dată, cu respectarea prevederilor alineatului (1).
- (5) Inspectorul-șef și inspectorul-șef adjunct pot fi revocați din funcție de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a atribuțiilor manageriale. Revocarea se dispune pe baza raportului anual de audit prevăzut la articolul 68.
- (6) Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii prin care se dispune revocarea din funcție poate fi atacată cu recurs, în termen de 15 zile de la comunicare, la Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Recursul suspendă executarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii. Hotărârea prin care se soluționează recursul este irevocabilă.
- (7) În situația vacantării funcției de inspector-șef sau, după caz, de inspector-șef adjunct al Inspekției Judiciare ca urmare a expirării mandatului, interimatul funcției se asigură de inspectorul-șef sau, după caz,

de inspectorul-șef adjunct ale căror mandate au expirat, până la data ocupării acestor funcții în condițiile legii.

(8) În caz de încetare a mandatului de inspector-șef ca urmare a altor situații decât expirarea mandatului, interimatul funcției se asigură de către inspectorul-șef adjunct până la data ocupării acestei funcții în condițiile legii, iar în caz de încetare a mandatului de inspector-șef adjunct ca urmare a altor situații decât expirarea mandatului, interimatul funcției se asigură de către un inspector judiciar numit de inspectorul-șef până la data ocupării acestei funcții în condițiile legii.”

45 Potrivit articolului 74¹ din Legea nr. 317/2004, introdus prin Legea nr. 234/2018:

„(1) La sesizarea Ministerului Finanțelor Publice, în cazurile și în termenele prevăzute la articolul 96 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Inspekția Judiciară efectuează verificări în vederea evaluării dacă eroarea judiciară cauzată de judecător sau procuror a fost ca urmare a exercitării funcției cu rea-credință sau gravă neglijență.

(2) Verificarea prevăzută la alineatul (1) se finalizează în termen de 30 de zile de la sesizare. Inspectorul-șef poate dispune prelungirea termenului cu cel mult 30 de zile dacă există motive întemeiate care justifică această măsură. Durata maximă a verificărilor nu poate depăși 120 de zile.

(3) Verificarea este efectuată de o comisie formată, în funcție de calitatea persoanei verificate, din 3 judecători, inspectori judiciari sau 3 procurori, inspectori judiciari. În situația în care în aceeași cauză sunt verificați judecători și procurori, se vor forma două comisii care vor verifica distinct faptele, în funcție de calitatea persoanelor verificate.

(4) În cadrul verificărilor, ascultarea judecătorului [sau] procurorului vizat este obligatorie. Refuzul judecătorului sau procurorului verificat de a face declarații sau de a se prezenta la audieri se constată prin proces-verbal și nu împiedică încheierea verificărilor. Judecătorul sau procurorul vizat are dreptul să cunoască toate actele verificării și să solicite probe în apărare. Inspectorii pot audia orice alte persoane implicate în cauza care se fac verificări.

(5) Verificările se finalizează printr-un raport prin care, în baza întregului material probator administrat, Inspekția Judiciară apreciază dacă eroarea judiciară a fost săvârșită de judecător sau procuror cu rea-credință sau gravă neglijență.

(6) Verificarea prevăzută la alineatul (1) se efectuează și în situația în care persoanele verificate nu mai ocupă funcția de judecător sau procuror.

(7) Raportul se comunică Ministerului Finanțelor Publice și judecătorului sau procurorului vizat.

(8) Raportul prevăzut la alineatul (5) este supus confirmării inspectorului-șef. Inspectorul-șef poate dispune motivat, o singură dată, completarea verificărilor. Completarea se efectuează de comisie în termen de cel mult 30 de zile de la data când a fost dispusă de către inspectorul-șef.”

46 Articolul II din Ordonanța de urgență nr. 77/2018 precizează următoarele:

„Prevederile articolului 67 alineatul (7) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, precum și cu completările aduse prin prezenta ordonanță de urgență, se aplică și situațiilor în care funcția de inspector-șef sau, după caz, de inspector-șef adjunct al Inspekției Judiciare este vacantă la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență.”

Litigiile principale și întrebările preliminare

Elemente comune litigiilor principale

- 47 Litigiile principale se înscriu în contextul unei reforme de anvergură în domeniul justiției și al luptei împotriva corupției din România, reformă care face obiectul unei monitorizări la nivelul Uniunii din anul 2007, în temeiul mecanismului de cooperare și de verificare instituit prin Decizia 2006/928 cu ocazia aderării României la Uniunea Europeană (denumit în continuare „MCV”).
- 48 În cursul anilor 2017-2019, legiuitorul român a modificat de mai multe ori Legile nr. 303/2004, 304/2004 și 317/2004. Reclamanții din litigiile principale contestă compatibilitatea cu dreptul Uniunii a unora dintre aceste modificări, în special a celor privind organizarea Inspecției Judiciare (cauza C-83/19), înființarea în cadrul Ministerului Public a SIJ (cauzele C-127/19, C-195/19, C-291/19 și C-355/19), precum și regimul răspunderii personale a magistraților (cauza C-397/19).
- 49 În susținerea acțiunilor formulate, reclamanții din litigiile principale fac referire la rapoartele Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare din 25 ianuarie 2017 [COM(2017) 44 final, denumit în continuare „Raportul MCV din ianuarie 2017”], din 15 noiembrie 2017 [COM(2017) 751 final] și din 13 noiembrie 2018 [COM(2018) 851 final, denumit în continuare „Raportul MCV din noiembrie 2018”], la Avizul nr. 924/2018 al Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția) din 20 octombrie 2018 cu privire la propunerile de modificare a Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, a Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și a Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii [(CDL-AD(2018)017], la Raportul Grupului de state împotriva corupției (GRECO) privind România, adoptat la 23 martie 2018 [Greco-AdHocRep(2018)2], la Avizul Consiliului consultativ al judecătorilor europeni (CCJE) din 25 aprilie 2019 [CCJE-BU(2019)4], precum și la Avizul Consiliului consultativ al procurorilor europeni din 16 mai 2019 [CCPE-BU(2019)3]. Astfel, potrivit reclamanților, aceste rapoarte și aceste avize ar conține critici la adresa dispozițiilor adoptate de România în cursul anilor 2017-2019 cu privire la eficacitatea luptei împotriva corupției și la garantarea independenței puterii judecătorești și ar formula recomandări în vederea modificării, a suspendării sau a retragerii acestor dispoziții.
- 50 În această privință, instanțele de trimitere ridică problema naturii și a forței juridice a MCV, precum și a sferei de aplicare a rapoartelor întocmite de Comisie în temeiul acestuia. Ele arată în esență că MCV a fost instituit în temeiul articolelor 37 și 38 din Actul de aderare în scopul de a remedia deficiențele reformei realizate în România în domeniul organizării sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției pentru ca acest stat să își poată îndeplini angajamentele asumate prin statutul de stat membru. Ele adaugă că rapoartele întocmite de Comisie în temeiul MCV încearcă să contribuie, printre altele, la orientarea eforturilor autorităților române prin cerințe și recomandări specifice. Potrivit instanțelor menționate, ar trebui să se considere că conținutul, natura juridică și întinderea temporală a mecanismului menționat se circumscriu Tratatului de aderare, astfel încât cerințele formulate în aceleași rapoarte au caracter obligatoriu pentru România.
- 51 În acest context, instanțele de trimitere menționează mai multe decizii ale Curții Constituționale (România) care au abordat aceste aspecte, printre care Decizia nr. 104 din 6 martie 2018. Potrivit acestei decizii, dreptul Uniunii nu ar prevala asupra ordinii constituționale române, iar Decizia 2006/928 nu ar putea constitui o normă de referință în cadrul controlului de constituționalitate prin prisma articolului 148 din Constituție întrucât această decizie a fost adoptată anterior aderării României la Uniunea Europeană și nu a fost deslușită de Curte în ceea ce privește conținutul, caracterul și întinderea temporală și dacă acestea se circumscriu celor prevăzute de Tratatul de aderare.

- 52 Prin cererea înregistrată la 27 august 2018, Forumul Judecătorilor din România a depus la Inspekția Judiciară o solicitare de comunicare a unor informații statistice referitoare la activitatea acesteia din urmă în perioada 2014-2018, în special privind numărul de proceduri disciplinare inițiate, motivele deschiderii lor și rezultatul acestora din urmă, precum și la un protocol încheiat între Inspekția Judiciară și Serviciul Român de Informații și la participarea acestui serviciu la cercetările efectuate.
- 53 Considerând că, întrucât a răspuns doar parțial la această cerere care privea informații de interes public, Inspekția Judiciară nu și-a respectat obligațiile legale, Forumul Judecătorilor din România a sesizat la 24 septembrie 2018 Tribunalul Olt (România) cu o cerere prin care solicita să se dispună obligarea Inspekției Judiciare să comunice informațiile în cauză.
- 54 La 26 octombrie 2018, Inspekția Judiciară a depus întâmpinare la această instanță, în care afirma că Forumului Judecătorilor din România nu i-au fost încălcate drepturile subiective conferite de Legea nr. 544/2001 din 12 octombrie 2001 privind liberul acces la informațiile de interes public (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 663 din 23 octombrie 2001), iar cererea de chemare în judecată trebuia respinsă. Întâmpinarea era semnată de domnul Lucian Netejoru, prezentat ca inspector-șef al Inspekției Judiciare.
- 55 În răspunsul la întâmpinare, Forumul Judecătorilor din România a invocat excepția lipsei dovezii calității de reprezentant al Inspekției Judiciare a semnatului întâmpinării. Acesta a explicat că, deși domnul Netejoru fusese efectiv numit inspector-șef al Inspekției Judiciare începând cu data de 1 septembrie 2015 printr-o hotărâre a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din 30 iunie 2015, mandatul său, cu o durată de trei ani, expirase la 31 august 2018, respectiv la o dată anterioară celei a depunerii întâmpinării.
- 56 Potrivit Forumului Judecătorilor din România, este adevărat că dispozițiile articolului 67 alineatul (7) din Legea nr. 317/2004 modificată prevăd că, în situația vacanței funcției de inspector-șef ca urmare a expirării mandatului, interimatul funcției se asigură de inspectorul-șef al cărui mandat a expirat până la data ocupării acestei funcții în condițiile legii. Aceste dispoziții, rezultate din Ordonanța de urgență nr. 77/2018, ar fi însă neconstituționale întrucât ar aduce atingere competențelor Consiliului Superior al Magistraturii care decurg din rolul său de garant al independenței justiției, consacrat la articolul 133 alineatul (1) din Constituție, cu privire la numirea inspectorului-șef și a inspectorului-șef adjunct ai Inspekției Judiciare și, în cazul în care aceste funcții ar deveni vacante, cu privire la desemnarea unor persoane pentru a asigura interimatul acestor funcții. De altfel, ordonanța de urgență respectivă ar fi fost adoptată pentru a face posibilă numirea unor persoane determinate, după cum reiese din preambulul ordonanței menționate.
- 57 Forumul Judecătorilor din România a adăugat că, având în vedere competențele extinse de care dispun inspectorul-șef și inspectorul-șef adjunct ai Inspekției Judiciare, Ordonanța de urgență nr. 77/2018 încalcă principiul independenței judecătorilor, a cărui garantare este, conform jurisprudenței Curții, inerentă misiunii lor și impusă în temeiul articolului 19 TUE, fapt care ar fi confirmat de Raportul MCV din noiembrie 2018. Astfel, inspectorul-șef și inspectorul-șef adjunct ar avea competența de a controla selecția inspectorilor judiciari, de a numi inspectorii judiciari care vor ocupa funcțiile de conducere, de a controla activitatea de inspekție, precum și de a exercita acțiunea disciplinară.
- 58 Forumul Judecătorilor din România a concluzionat că, întrucât întâmpinarea era semnată de o persoană numită în funcția de inspector-șef al Inspekției Judiciare în temeiul unor dispoziții neconstituționale și contrare dreptului Uniunii, aceasta trebuia, conform dispozițiilor relevante din Codul de procedură civilă, să fie anulată.
- 59 Inspekția Judiciară a răspuns că domnul Netejoru era abilitat din punct de vedere legal să o reprezinte, în temeiul Hotărârii din 30 iunie 2015 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii și al articolului 67 alineatul (7) din Legea nr. 317/2004.

- 60 Tribunalul Olt arată că în considerațiile invocate de Forumul Judecătorilor din România se ridică problema dacă cerința independenței justiției impune statelor membre obligația de a stabili măsurile necesare pentru a asigura o protecție juridică efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii, respectiv garanții ale unei proceduri disciplinare independente pentru judecători, înlăturând orice riscuri legate de influența politică asupra desfășurării unei astfel de proceduri, cum ar fi cele care ar putea rezulta din numirea directă de către guvern, chiar și cu titlu provizoriu, a conducerii organismului însărcinat cu desfășurarea acestei proceduri.
- 61 În acest context, ar trebui clarificate statutul și forța juridică a rapoartelor emise de Comisie în baza MCV pentru ca instanța de trimitere să se poată pronunța asupra excepției procesuale întemeiate pe lipsa dovezii calității de reprezentant al părâtei din litigiul principal a semnatarului întâmpinării și asupra sorții care trebuie rezervate întâmpinării menționate, precum și asupra elementelor de probă și excepțiilor invocate de această parte. În cazul în care Curtea ar statua că MCV este obligatoriu și că dreptul primar al Uniunii se opune adoptării unor dispoziții precum cele ale Ordonanței de urgență nr. 77/2018, reprezentarea Inspecției Judiciare nu ar fi avut temei legal la data depunerii întâmpinării, iar aceasta independent de adoptarea ulterioară a unei hotărâri a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii de numire a domnului Netejoru în funcția de inspector-șef al Inspecției Judiciare.
- 62 În aceste condiții, Tribunalul Olt a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) [MCV], instituit potrivit Deciziei [2006/928], trebuie considerat un act adoptat de o instituție a Uniunii Europene, în sensul articolului 267 TFUE, care poate fi supus interpretării [Curții]?
- 2) Conținutul, caracterul și întinderea temporală a [MCV], instituit potrivit Deciziei [2006/928], se circumscriu [Tratatului de aderare]? Cerințele formulate în rapoartele întocmite în cadrul acestui mecanism au caracter obligatoriu pentru statul român?
- 3) Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE trebuie interpretat în sensul obligației statelor membre de a stabili măsurile necesare pentru o protecție juridică efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii, respectiv garanții ale unei proceduri disciplinare independente pentru judecătorii din România, înlăturând orice risc legat de influența politică asupra desfășurării procedurilor disciplinare, cum ar fi numirea direct de [către] [g]uvern a conducerii Inspecției Judiciare, chiar și cu titlu provizoriu?
- 4) Articolul 2 TUE trebuie interpretat în sensul obligației statelor membre de a respecta criteriile statului de drept, solicitate și în rapoartele din cadrul [MCV], instituit potrivit Deciziei [2006/928], în cazul unor proceduri de numire directă de către [g]uvern a conducerii Inspecției Judiciare, chiar și cu titlu provizoriu?”
- 63 Prin sentința din 8 februarie 2019, Curtea de Apel Craiova (România) a dispus, la cererea Inspecției Judiciare, strămutarea cauzei principale la Tribunalul Mehedinți (România), păstrând totodată actele de procedură îndeplinite.
- 64 În aceste condiții, Tribunalul Olt a dispus, prin încheierea din 12 februarie 2019, scoaterea cauzei de pe rol, înaintarea dosarului la Tribunalul Mehedinți și încunoștințarea Curții asupra acestor aspecte, precizând totodată că aceasta din urmă este în continuare sesizată cu privire la pronunțarea unei hotărâri preliminare.

- 65 La 13 decembrie 2018, Forumul Judecătorilor din România și Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor au sesizat Curtea de Apel Pitești (România) cu o acțiune prin care au solicitat să se dispună anularea hotărârilor nr. 910 și 911 din 19 septembrie 2018 ale Plenului Consiliului Superior al Magistraturii pentru aprobarea Regulamentului privind numirea și revocarea procurorilor cu funcții de conducere din cadrul SIIJ și, respectiv, pentru aprobarea Regulamentului privind numirea, continuarea activității și revocarea procurorilor cu funcții de execuție din cadrul SIIJ. În susținerea acțiunii formulate, aceste asociații au arătat că hotărârile menționate încalcă, printre altele, articolul 148 din Constituția României, potrivit căruia România este ținută să aducă la îndeplinire obligațiile rezultate din tratatele la care este parte.
- 66 Instanța de trimitere arată că hotărârile în discuție în litigiul principal constituie acte administrative cu caracter normativ și că au fost adoptate în temeiul articolului 88⁵ alineatul (12) din Legea nr. 304/2004 modificată, introdus prin Legea nr. 207/2018. În ceea ce privește înființarea SIIJ, Curtea Constituțională ar fi respins, prin Decizia nr. 33 din 23 ianuarie 2018, criticile referitoare la constatarea faptului că această înființare ar fi contrară dreptului Uniunii și, prin urmare, obligațiilor care decurg din articolul 148 din Constituția României, întrucât nu ar fi relevant niciun act al Uniunii cu caracter obligatoriu care să susțină criticile formulate.
- 67 Reclamantele din litigiul principal, care se referă la rapoartele și la avizele menționate la punctul 49 din prezenta hotărâre, consideră însă că înființarea ca atare a SIIJ, precum și modul său de funcționare și modalitățile de numire și de revocare a procurorilor sunt contrare dreptului Uniunii, în special cerințelor care decurg din MCV.
- 68 Instanța de trimitere arată că, în măsura în care MCV și rapoartele întocmite de Comisie în cadrul acestui mecanism ar da naștere în sarcina statului român unor obligații de conformare, o atare obligație ar incumba atât organelor administrative, în speță Consiliul Superior al Magistraturii, care adoptă o legislație secundară cum este cea menționată la punctul 65 din prezenta hotărâre, cât și instanțelor de judecată. Totuși, având în vedere în special evoluția jurisprudenței Curții Constituționale expuse la punctul 66 din această hotărâre, rezolvarea litigiului principal ar presupune clarificarea naturii și a forței juridice a MCV, precum și a rapoartelor adoptate în temeiul acestuia.
- 69 În plus, instanța de trimitere are îndoieli cu privire la aspectul dacă principiile dreptului Uniunii, în special principiile statului de drept, cooperării loiale și independenței judecătorilor, se opun reglementării naționale referitoare la SIIJ. Astfel, aceasta ar putea fi cu ușurință utilizată în mod abuziv pentru a se scoate de pe rolul parchetelor specializate anumite dosare sensibile din domeniul luptei împotriva corupției și, așadar, pentru a se împiedica eficacitatea acestei lupte.
- 70 În aceste condiții, Curtea de Apel Pitești a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) [MCV], instituit potrivit Deciziei [2006/928], trebuie considerat un act adoptat de o instituție a Uniunii Europene, în sensul articolului 267 TFUE, care poate fi supus interpretării [Curții]?
 - 2) Conținutul, caracterul și întinderea temporală a [MVC], instituit potrivit Deciziei [2006/928], se circumscriu prevederilor [Tratatului de aderare]? Cerințele formulate în rapoartele întocmite în cadrul acestui mecanism au caracter obligatoriu pentru statul român?
 - 3) Articolul 2 corelat cu articolul 4 alineatul (3) [TUE] trebuie interpretat în sensul că în cadrul obligației statului membru de a respecta principiile statului de drept se înscrie și necesitatea ca România să respecte cerințele impuse prin rapoartele din cadrul [MCV], instituit potrivit Deciziei [2006/928]?

- 4) Articolul 2 [TUE], în special necesitatea respectării valorilor statului de drept, se opune unei legislații prin care este înființată și organizată [SIJ], în cadrul [Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție], prin posibilitatea exercitării, în mod indirect, a unor presiuni asupra magistraților?
- 5) Principiul independenței judecătorilor, consacrat de articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE și de articolul 47 din [cartă], astfel cum a fost interpretat prin jurisprudența [Curtii] ([Hotărârea] din 27 februarie 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117), se opune înființării [SIJ], în cadrul [Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție], raportat la modalitatea de numire/revocare din funcție a procurorilor care fac parte din această secție, [la] modalitatea de exercitare a activității în cadrul ei [și la] modul în care este stabilită competența în corelație cu numărul redus de posturi al acestei secții?”
- 71 Prin scrisoarea din 15 iunie 2020, primită de Curte la 1 iulie 2020, Curtea de Apel Pitești a adus la cunoștința Curtii faptul că, prin încheierea din 10 iunie 2019, Înalta Curte de Casație și Justiție a dispus, la cererea Consiliului Superior al Magistraturii, strămutarea cauzei principale, dosarul aferent acesteia fiind transmis Curtii de Apel Alba Iulia (România). În această scrisoare se preciza că actele de procedură îndeplinite de Curtea de Apel Pitești erau păstrate.

Cauza C-195/19

- 72 PJ a introdus la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București (România) o plângere penală împotriva lui QK pentru abuz în serviciu. În susținerea acestei plângeri, PJ a afirmat că QK săvârșise respectiva infracțiune în cadrul funcțiilor sale de judecător, întrucât a respins ca nefondată o cerere privind un diferend de natură fiscală cu Administrația Finanțelor Publice fără să își fi îndeplinit obligația legală de a motiva hotărârea în termenul de 30 de zile de la pronunțare. PJ a susținut de asemenea că lipsa motivării îl împiedicase să exercite căile de atac împotriva acestei hotărâri.
- 73 După ce a dispus, într-o primă etapă, printr-o ordonanță din 28 septembrie 2018, începerea urmăririi penale împotriva lui QK, procurorul de caz a clasat în final cauza, printr-o ordonanță din 1 octombrie 2018, pentru motivul că fapta de abuz în serviciu invocată nu există.
- 74 La 18 octombrie 2018, PJ a formulat plângere împotriva acestei ordonanțe.
- 75 La 24 octombrie 2018, conform dispozițiilor articolului 88¹ din Legea nr. 304/2004 modificată coroborate cu cele ale articolului III din Legea nr. 207/2018, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București a înaintat plângerea către SIJ deoarece această plângere privea o persoană care avea calitatea de magistrat.
- 76 Întrucât procurorul-șef adjunct al acestei secții a respins plângerea ca nefondată, PJ a formulat plângere la Curtea de Apel București.
- 77 Instanța de trimitere arată că, în ipoteza în care ar admite plângerea formulată de PJ, ar avea obligația de a restitui cauza la SIJ, astfel încât se ridică problema dacă reglementarea națională care a instituit această secție este conformă cu dreptul Uniunii. În cazul unui răspuns negativ la această întrebare, va trebui să constate nulitatea tuturor actelor întocmite de SIJ în cauza principală. Interpretarea Curtii ar trebui de asemenea să fie avută în vedere la stabilirea viitoarei unități de parchet competente pentru a se pronunța asupra plângerii formulate de PJ.
- 78 În acest context, ținând seama de concluziile Raportului MCV din noiembrie 2018, ar trebui să se ridice problema efectelor juridice ale MCV, întrucât, dacă s-ar admite caracterul obligatoriu al acestui mecanism pentru România, dispozițiile de drept intern referitoare la crearea SIJ ar trebui să fie suspendate. Într-un mod mai general și indiferent de caracterul obligatoriu al mecanismului menționat, s-ar pune întrebarea

dacă articolul 67 alineatul (1) TFUE, articolul 2 prima teză TUE și articolul 9 prima teză TUE se opun instituirii unei secții precum SIJ, care are competența exclusivă de a ancheta orice tip de infracțiune săvârșită de procurori sau de judecători. În această privință, instanța de trimitere arată că își însușește fără rezerve aprecierile care figurează în avizul Comisiei de la Veneția menționat la punctul 49 din prezenta hotărâre.

- 79 În sfârșit, instanța de trimitere arată că, dată fiind jurisprudența Curții Constituționale menționată la punctul 51 din prezenta hotărâre, există un risc serios ca răspunsul Curții la aceste întrebări să nu poată fi aplicat în dreptul intern.
- 80 În aceste condiții, Curtea de Apel București a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) [MCV] instituit potrivit Deciziei [2006/928] și cerințele formulate în rapoartele întocmite în cadrul acestui mecanism au caracter obligatoriu pentru statul român?
- 2) Articolul 67 alineatul (1) TFUE, articolul 2 prima teză TUE și articolul 9 prima teză TUE se opun unei reglementări interne care instituie o secție de procuratură care [are] competența exclusivă de a ancheta orice tip de infracțiune săvârșită de judecători sau procurori?
- 3) Principiul supremației dreptului [Uniunii], așa cum a fost acesta consfințit prin Hotărârea [din 15 iulie 1964], Costa (6/64, EU:C:1964:66), și prin jurisprudența ulterioară constantă a [Curții], se opune unei reglementări interne care [permite] unei instituții politico-jurisdicționale, precum Curtea Constituțională a României, să înfrângă prin decizii nesupuse vreunei căi de atac principiul menționat anterior?”

Cauza C-291/19

- 81 În cursul lunilor decembrie 2015 și februarie 2016, SO a formulat plângeri penale împotriva mai multor procurori și judecători pentru abuz în serviciu și apartenență la un grup infracțional organizat. Aceste plângeri au fost înregistrate la Secția de combatere a infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție a Direcției Naționale Anticorupție (DNA) (România), din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.
- 82 Prin ordonanța din 8 septembrie 2017, procurorul competent din cadrul acestei secții a dispus clasarea plângerilor respective. Plângerea formulată împotriva acestei ordonanțe a fost respinsă printr-o ordonanță din 20 octombrie 2017 a procurorului-șef al secției menționate.
- 83 SO a formulat plângere împotriva acestei ordonanțe la Curtea de Apel Constanța (România). Întrucât aceasta și-a declinat competența, plângerea a fost transmisă la Curtea de Apel Brașov (România).
- 84 În această procedură, Ministerul Public a fost inițial reprezentat de un procuror din cadrul DNA – Serviciul Teritorial Brașov. Începând de la 1 martie 2019, ca urmare a modificărilor legislative intervenite vizând competența în ceea ce privește infracțiunile săvârșite în cadrul sistemului judiciar, reprezentarea Ministerului Public s-a realizat printr-un procuror din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Brașov.
- 85 Această instanță precizează că derularea în continuare a procedurii principale implică, atât în faza de urmărire penală, cât și în faza de judecată, participarea procurorilor din cadrul SIJ, întrucât, în cazul în care ar constata că plângerea formulată de SO este fondată, instanța ar trebui să trimită cauza acestei secții pentru efectuarea urmăririi penale. Astfel, instanța menționată consideră că este necesar să se examineze compatibilitatea dispozițiilor naționale care au instituit SIJ cu dispozițiile dreptului Uniunii.

- 86 Or, în această privință, instanța de trimitere ridică mai întâi problema sferei de aplicare juridice a Deciziei 2006/928 și a MCV instituit prin aceasta. În plus, ea arată că rapoartele MCV din ianuarie 2017 și din noiembrie 2018, precum și celelalte rapoarte și avize la care se face referire în acestea s-au dovedit foarte critice în privința înființării SIIJ. Astfel, dacă MCV ar avea caracter obligatoriu pentru România, instanței i-ar reveni sarcina de a constata că dispozițiile naționale de înființare a acestei secții sunt sau trebuie să fie suspendate.
- 87 În continuare și în orice caz, instanța de trimitere solicită să se clarifice dacă înființarea SIIJ este conformă cu principiile ce stau la baza ordinii juridice a Uniunii, precum principiile statului de drept, cooperării loiale și independenței judecătorilor. Cu privire la acest din urmă aspect, ea subliniază că, în condițiile în care punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva unui magistrat poate conduce la suspendarea acestuia din funcție, existența SIIJ ar putea fi percepută, raportat la organizarea și la funcționarea sa, ca un factor de presiune de natură să afecteze independența judecătorilor.
- 88 În plus, modalitățile de numire a procurorului-șef, precum și a celorlalți 14 procurori din cadrul SIIJ nu ar prezenta suficiente garanții în raport cu cerința de imparțialitate, aspect de natură să se reflecte în derularea activității SIIJ. În această privință, ultimele modificări aduse Legii nr. 304/2004 prin Ordonanța de urgență nr. 7/2019 ar avea ca efect practic plasarea SIIJ în afara autorității procurorului general.
- 89 Instanța de trimitere adaugă că, deși SIIJ este alcătuită doar din 15 procurori, ea are competența exclusivă de a efectua urmărirea penală nu numai împotriva magistraților, ci și împotriva oricărei persoane în cauzele în care este implicat un magistrat, ceea ce reprezintă un număr ridicat de cauze în care trebuie efectuat un minim de anchetă. Or, până la înființarea SIIJ, plângerile susceptibile să conducă la efectuarea unor astfel de urmăriri penale ar fi fost cercetate de peste 150 de procurori din cadrul mai multor unități de parchet, precum parchetele de pe lângă diferitele curți de apel, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, DNA și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (DIICOT) (România). Prin urmare, ar trebui să se ridice problema capacității acestei secții de a soluționa în mod adecvat și într-un termen rezonabil cauzele pendinte în fața sa.
- 90 În aceste condiții, Curtea de Apel Brașov a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) [MCV], instituit potrivit [Deciziei 2006/928], trebuie considerat un act adoptat de o instituție a Uniunii Europene, în sensul articolului 267 TFUE, care poate fi supus interpretării [Curții]?
 - 2) Cerințele formulate în rapoartele întocmite în cadrul acestui mecanism au caracter obligatoriu pentru statul român, în special (dar nu numai) în ceea ce privește necesitatea efectuării unor modificări legislative care să fie în acord cu concluziile [MCV] [și cu] recomandările formulate de Comisia de la Veneția și de [GRECO]?
 - 3) Articolul 2 corelat cu articolul 4 alineatul (3) TUE trebuie interpretat în sensul că în cadrul obligației statului membru de a respecta principiile statului de drept se înscrie și necesitatea ca România să respecte cerințele impuse prin rapoartele din cadrul [MCV], instituit potrivit [Deciziei 2006/928]?
 - 4) Principiul independenței judecătorilor, consacrat de articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE și de articolul 47 din [cartă], astfel cum a fost interpretat prin jurisprudența [Curții] ([Hotărârea] din 27 februarie 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117), se opune înființării [SIIJ], în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, raportat la modalitatea de numire/revocare din funcție a procurorilor care fac parte din această secție, [la] modalitatea de exercitare a activității în cadrul ei [și la] modul în care este stabilită competența în corelație cu numărul redus de posturi al acestei secții?

- 5) Articolul 47 [al doilea paragraf] din [cartă], vizând dreptul la un proces echitabil prin judecarea cauzei într-un termen rezonabil, se opune înființării [SIIJ], în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, raportat la modalitatea de exercitare a activității în cadrul ei și [la] modul în care este stabilită competența în corelație cu numărul redus de posturi al acestei secții?"

Cauza C-355/19

- 91 La 23 ianuarie 2019, Forumul Judecătorilor din România, Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor și OL au sesizat Curtea de Apel Pitești cu o acțiune prin care au solicitat anularea unui ordin din 23 octombrie 2018 al procurorului general privind organizarea și funcționarea SIIJ. Acest ordin, emis în vederea punerii în aplicare a Legii nr. 207/2018 și a Ordonanței de urgență nr. 90/2018, privește organizarea și funcționarea secției respective.
- 92 În susținerea acțiunii lor, reclamantii din litigiul principal, care fac referire la rapoartele și la avizele menționate la punctul 49 din prezenta hotărâre, consideră că înființarea SIIJ, întrucât este de natură să împiedice lupta împotriva corupției și constituie un instrument de intimidare a magistraților, este contrară cerințelor care decurg din MCV referitoare la respectarea principiilor statului de drept, cooperării loiale și independenței judecătorilor, precum și, mai general, cerințelor prevăzute la articolul 2 TUE și la articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE.
- 93 După ce au amintit că DNA a ajuns la rezultate notabile în domeniul combaterii corupției, reclamantii din litigiul principal arată că înființarea SIIJ poate afecta aceste rezultate întrucât în prezent toate cauzele de corupție în care este implicat un magistrat sunt transferate respectivei secții fără ca procurorii din cadrul acesteia să dispună de competențe specifice în domeniu. În plus, aceste transferuri ar putea conduce la conflicte de competență cu secțiile specializate în acest domeniu, și anume DNA și DIICOT. În sfârșit, limitarea la 15 a numărului de procurori din cadrul SIIJ nu i-ar permite acesteia să instrumenteze toate plângerile înregistrate în fiecare an împotriva magistraților. Legiuitorul român ar fi creat astfel o structură deosebit de suplă prin raportare la competențele atribuite și la importanța cauzelor pe care le instrumentează, ceea ce ar fragiliza buna funcționare și independența funcțională a acestei structuri.
- 94 În aceste condiții, Curtea de Apel Pitești a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) [MCV], instituit potrivit Deciziei [2006/928], trebuie considerat un act adoptat de o instituție a Uniunii Europene, în sensul articolului 267 TFUE, care poate fi supus interpretării [Curții]?
- 2) Conținutul, caracterul și întinderea temporală a [MCV], instituit potrivit Deciziei [2006/928], se circumscriu [Tratatului de aderare]? Cerințele formulate în rapoartele întocmite în cadrul acestui mecanism au caracter obligatoriu pentru statul român?
- 3) Articolul 2 TUE trebuie interpretat în sensul obligației statelor membre de a respecta criteriile statului de drept, solicitate și în rapoartele din cadrul [MCV], instituit potrivit Deciziei [2006/928], în cazul înființării urgente a unei secții de parchet de anchetare exclusiv a infracțiunilor comise de magistrați, ce dă naștere unei îngrijorări deosebite în ceea ce privește lupta împotriva corupției și poate fi utilizată ca instrument suplimentar de intimidare a magistraților și de exercitare de presiuni asupra acestora?
- 4) Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE trebuie interpretat în sensul obligației statelor membre de a stabili măsurile necesare pentru o protecție juridică efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii, respectiv prin înlăturarea oricărui risc legat de influența politică asupra cercetării penale a unor judecători, [în] cazul înființării urgente a unei secții de parchet de anchetare exclusiv a infracțiunilor comise de magistrați, ce dă naștere unei îngrijorări deosebite în ceea ce privește

lupta împotriva corupției și poate fi utilizată ca instrument suplimentar de intimidare a magistraților și de exercitare de presiuni asupra acestora?”

Cauza C-397/19

- 95 La 3 ianuarie 2019, AX a sesizat Tribunalul București (România) cu o acțiune întemeiată printre altele pe articolul 1381 din Codul civil, precum și pe articolele 9 și 539 din Codul de procedură penală, prin care urmărea obligarea statului român la plata de despăgubiri pentru prejudiciile material și moral rezultate dintr-o condamnare penală și din măsuri de privare de libertate și de restrângere nelegală a libertății.
- 96 În susținerea acțiunii formulate, AX a arătat că, printr-o sentință din 13 iunie 2017, Tribunalul București l-a condamnat la o pedeapsă de 4 ani de închisoare, cu suspendarea executării pedepsei, pentru săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală în formă continuă, precum și la o pedeapsă complementară și la o pedeapsă accesorie, a stabilit la 1 642 970 de lei (RON) (aproximativ 336 000 de euro) cuantumul despăgubirii care trebuia plătită, în solidar, părții civile și a instituit sechestrul asigurător asupra tuturor bunurilor sale mobile și imobile, prezente și viitoare. În plus, de la data de 21 ianuarie 2015 și până la data de 21 octombrie 2015, AX a fost reținut, arestat preventiv și apoi arestat la domiciliu. Or, ulterior Curtea de Apel București a constatat faptul că acesta nu a comis infracțiunea de care a fost acuzat și a ridicat măsura sechestrului asigurător instituită asupra bunurilor sale.
- 97 Instanța de trimitere consideră că acțiunea ridică probleme cu privire la statutul și la forța juridică a rapoartelor emise de Comisie în baza MCV, precum și cu privire la faptul dacă dreptul primar al Uniunii se opune unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care ar putea afecta independența judecătorilor și a procurorilor.
- 98 În ceea ce privește independența judecătorilor naționali, instanța de trimitere arată că aceasta trebuie garantată, în conformitate cu articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE. Or, normele referitoare la despăgubirea pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare ar fi, ca urmare a modalității de reglementare a procedurii acordării despăgubirilor, de natură să afecteze principiul contradictorialității și principiul asigurării dreptului la apărare al magistratului vizat, în condițiile în care existența unei erori judiciare ar putea fi stabilită în cadrul unei prime proceduri, cum este cea în discuție în litigiul principal, fără ca acesta din urmă să fie ascultat și fără să aibă dreptul de a contesta existența unei astfel de erori în cadrul procedurii inițiate prin acțiunea în regres subsecventă introdusă împotriva sa. În plus, problema dacă această eroare a fost comisă de magistratul respectiv cu rea-credință sau gravă neglijență ar fi lăsată la aprecierea statului, magistratul respectiv având doar o posibilitate limitată de a combate constatările acestuia din urmă ori ale Inspecției Judiciare, aspect de natură să afecteze în special principiul independenței puterii judecătorești, care constituie unul dintre fundamentele statului de drept.
- 99 În aceste condiții Tribunalul București a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) [MCV], instituit potrivit Deciziei [2006/928], trebuie considerat un act adoptat de o instituție a Uniunii Europene, în sensul articolului 267 TFUE, care poate fi supus interpretării [Curții]?
- 2) [MCV], instituit potrivit Deciziei [2006/928], face parte integrantă, se interpretează și se aplică prin raportare la prevederile [Tratatului de aderare]? Cerințele formulate în rapoartele întocmite în cadrul acestui mecanism au caracter obligatoriu pentru statul român și, dacă răspunsul este pozitiv la această întrebare, instanța națională însărcinată cu aplicarea, în cadrul competenței sale, a dispozițiilor dreptului Uniunii Europene are obligația de a asigura aplicarea acestor norme, dacă este necesar refuzând, din oficiu, aplicarea dispozițiilor din legislația națională contrare cerințelor formulate în rapoartele întocmite în aplicarea acestui mecanism?

- 3) Articolul 2 corelat cu articolul 4 alineatul (3) TUE trebuie interpretate în sensul că în cadrul obligației statului membru de a respecta principiile statului de drept se înscrie și necesitatea ca România să respecte cerințele impuse prin rapoartele din cadrul [MCV], instituit potrivit Deciziei [2006/928]?
- 4) Articolul 2 corelat cu articolul 4 alineatul (3) TUE, în special necesitatea respectării valorilor statului de drept, se opun unei legislații naționale, cum este dispoziția articolului 96 alineatul (3) litera a) din [Legea nr. 303/2004 modificată], prin care este definită în mod lapidar și abstract eroarea judiciară ca fiind efectuarea de acte procesuale cu încălcarea evidentă a dispozițiilor legale de drept material și procesual, fără circumstanțierea naturii dispozițiilor legale încălcate, a aplicării *ratione materiae* și *ratione temporis* a acestor dispoziții în proces, a modalității, termenului și procedurii de constatare a încălcării normelor legale, a organului competent să constate încălcarea acestor dispoziții legale, creându-se posibilitatea exercitării, în mod indirect, a unor presiuni asupra magistraților?
- 5) Articolul 2 corelat cu articolul 4 alineatul (3) TUE, în special necesitatea respectării valorilor statului de drept, se opun unei legislații naționale, cum este dispoziția articolului 96 alineatul (3) litera b) din [Legea nr. 303/2004 modificată], prin care este definită eroarea judiciară ca fiind pronunțarea unei hotărâri judecătorești definitive, în mod evident contrară legii sau situației de fapt care rezultă din probele administrate în cauză, fără statuarea procedurii de constatare a contrarietății și fără definirea *in concreto* a înțelesului acestei contrarietăți a hotărârii judecătorești față [de] dispozițiile legale aplicabile și față de starea de fapt, creându-se posibilitatea blocării operei de interpretare a legii și a probatoriului de către magistrat (judecător și procuror)?
- 6) Articolul 2 corelat cu articolul 4 alineatul (3) TUE, în special necesitatea respectării valorilor statului de drept, se opun unei legislații naționale, cum este dispoziția articolului 96 alineatul (3) din [Legea nr. 303/2004 modificată], prin care răspunderea civilă patrimonială a magistratului (judecător sau procuror) este angajată față de stat, exclusiv în baza propriei aprecieri a statului și, eventual, în temeiul raportului consultativ al [Inspecției Judiciare], privind intenția sau grava neglijență a magistratului cu privire la comiterea erorii materiale, fără ca magistratul să aibă posibilitatea de a-și exercita în mod plenar dreptul la apărare, creându-se posibilitatea declanșării și finalizării, în mod arbitrar, a răspunderii materiale a magistratului către stat?
- 7) Articolul 2 TUE, în special necesitatea respectării valorilor statului de drept, se opun unei legislații naționale, cum sunt dispozițiile articolului 539 alineatul (2) teza finală coroborate cu articolul 541 alineatul (2) și alineatul (3) din [Codul de procedură penală], prin care se deschide, *sine die* și în mod implicit, inculpatului o cale de atac extraordinară, *sui generis*, împotriva unei hotărâri judecătorești definitive privind legalitatea măsurii arestării preventive, în situația achitării pe fond a inculpatului, cale de atac ce se judecă exclusiv în fața instanței civile, în situația în care caracterul nelegal al arestării preventive nu a fost constatat prin hotărârea instanței penale, încălcându-se principiul previzibilității și accesibilității normei legale, cel al specializării judecătorului și cel al securității raporturilor juridice?"

Cu privire la procedura în fața Curții

- 100 Prin decizia președintelui Curții din 21 martie 2019, cauzele C-83/19, C-127/19 și C-195/19 au fost conexe pentru buna desfășurare a procedurii scrise și orale, precum și în vederea pronunțării hotărârii. Prin decizia președintelui Curții din 27 noiembrie 2020, cauzele C-291/19, C-355/19 și C-397/19 au fost conexe în vederea pronunțării hotărârii.
- 101 Instanțele de trimitere în cauzele C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-355/19 și C-397/19 au solicitat Curții judecarea trimiterilor preliminare din aceste cauze potrivit procedurii accelerate, în temeiul articolului 105

din Regulamentul de procedură al Curții. În susținerea cererilor lor, instanțele menționate au arătat că exigențele statului de drept necesitau soluționarea litigiilor principale în termen scurt.

- 102 Articolul 105 alineatul (1) din Regulamentul de procedură prevede că, la cererea instanței de trimitere sau, cu titlu excepțional, din oficiu, președintele Curții poate, după ascultarea judecătorului raportor și a avocatului general, în cazul în care natura cauzei impune examinarea acesteia în termen scurt, să decidă judecarea trimiterii preliminare potrivit procedurii accelerate, care derogă de la prevederile acestui regulament.
- 103 Trebuie amintit în această privință că o astfel de procedură accelerată constituie un instrument procedural destinat să răspundă unei situații de urgență extraordinare. Pe de altă parte, reiese totodată din jurisprudența Curții că este posibil ca procedura accelerată să nu fie aplicată atunci când caracterul sensibil și complex al problemelor juridice ridicate de o cauză se pretează cu dificultate aplicării unei asemenea proceduri, în special atunci când nu este adecvat să se scurteze faza scrisă a procedurii în fața Curții [Hotărârea din 2 martie 2021, A. B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac), C-824/18, EU:C:2021:153, punctele 48 și 49, precum și jurisprudența citată].
- 104 În speță, prin deciziile din 21 martie 2019 (cauzele C-83/19, C-127/19 și C-195/19), din 26 iunie 2019 (cauza C-397/19) și din 27 iunie 2019 (cauza C-355/19), președintele Curții a decis, după ascultarea judecătorului raportor și a avocatului general, că cererile instanțelor de trimitere menționate la punctul 101 din prezenta hotărâre trebuiau respinse.
- 105 Astfel, deși întrebările adresate, care au legătură cu dispoziții fundamentale ale dreptului Uniunii, pot avea *a priori* o importanță primordială pentru buna funcționare a sistemului jurisdicțional al Uniunii, căruia îi este esențială independența instanțelor naționale (a se vedea în acest sens Ordonanța președintelui Curții din 11 decembrie 2018, Uniparts, C-668/18, nepublicată, EU:C:2018:1003, punctul 12), caracterul sensibil și complex al acestor chestiuni, care se înscriu în cadrul unei reforme de anvergură în domeniul justiției și al luptei împotriva corupției în România, s-ar preta cu dificultate aplicării procedurii accelerate.
- 106 Totuși, având în vedere natura întrebărilor adresate, președintele Curții, prin decizia din 18 septembrie 2019, a dispus ca toate cauzele menționate la punctul 100 de mai sus să fie judecate cu prioritate, în temeiul articolului 53 alineatul (3) din Regulamentul de procedură.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la competența Curții

- 107 Guvernele polonez și român consideră că Curtea nu este competentă să răspundă la unele dintre întrebările adresate de instanțele de trimitere.
- 108 Guvernul polonez, care s-a limitat să formuleze observații cu privire la a treia întrebare adresată în cauza C-83/19, la a patra și la a cincea întrebare adresate în cauza C-127/19, la a doua întrebare adresată în cauza C-195/19, la a patra și la a cincea întrebare adresate în cauza C-291/19, la a patra întrebare adresată în cauza C-355/19 și la a patra-a șasea întrebare adresate în cauza C-397/19, contestă competența Curții de a răspunde la aceste întrebări. Astfel, problemele ridicate de instanțele de trimitere, referitoare la conformitatea legislației române cu dreptul Uniunii, ar privi, pe de o parte, organizarea sistemului judiciar, mai precis procedura de numire a membrilor Inspecției Judiciare și organizarea internă a Ministerului Public, și, pe de altă parte, regimul răspunderii statului pentru prejudiciile cauzate de judecători particularilor ca urmare a unei încălcări a dreptului intern. Or, aceste două domenii țin de competența exclusivă a statelor membre și, prin urmare, nu intră în sfera de aplicare a dreptului Uniunii.

- 109 Guvernul român susține la rândul său că Curtea nu este competentă să răspundă la a patra întrebare adresată în cauza C-83/19, la a patra și la a cincea întrebare adresate în cauza C-127/19, la a doua întrebare adresată în cauza C-195/19, la a patra și la a cincea întrebare adresate în cauza C-291/19, la a treia și la a patra întrebare adresate în cauza C-355/19, precum și la a treia-a șasea întrebare adresate în cauza C-397/19, în măsura în care aceste întrebări privesc interpretarea articolului 2 și a articolului 4 alineatul (3) TUE, a articolului 67 TFUE, precum și a articolului 47 din cartă. Astfel, deși ar fi fost necesar, pentru ca aceste dispoziții să fie aplicabile litigiilor principale, ca România să fi pus în aplicare dreptul Uniunii, nu ar exista niciun act al Uniunii care să reglementeze măsurile în discuție în litigiile principale. Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE este singurul care ar putea fi relevant, în lumina jurisprudenței rezultate din Hotărârea din 27 februarie 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), având în vedere problemele ridicate de instanțele de trimitere în aceste întrebări. În orice caz, întrebările menționate ar privi organizarea judiciară, care excedează competenței Uniunii.
- 110 În această privință trebuie să se constate că cererile de decizie preliminară privesc interpretarea dreptului Uniunii, fiind vizate atât dispoziții de drept primar, în speță articolul 2, articolul 4 alineatul (3), articolul 9 și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, articolul 67 TFUE, precum și articolul 47 din cartă, cât și dispoziții de drept derivat, și anume Decizia 2006/928.
- 111 În plus, argumentația guvernelor polonez și român cu privire la lipsa competenței Uniunii în domeniul organizării justiției și al răspunderii statului pentru erori judiciare are legătură în realitate cu însăși întinderea și, prin urmare, cu interpretarea dispozițiilor dreptului primar al Uniunii vizate de întrebările adresate, interpretare care este în mod vădit de competența Curții în temeiul articolului 267 TFUE. Astfel, Curtea a statuat deja că, deși organizarea justiției în statele membre intră în competența acestora din urmă, totuși, în exercitarea acestei competențe, statele membre sunt ținute să respecte obligațiile care decurg pentru acestea din dreptul Uniunii [a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 martie 2021, A. B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac), C-824/18, EU:C:2021:153, punctele 68 și 69, precum și jurisprudența citată]. Această obligație este valabilă și în domeniul răspunderii patrimoniale a statelor membre și al răspunderii personale a judecătorilor pentru erori judiciare, în discuție în cauza C-397/19.
- 112 Având în vedere ceea ce precedă, Curtea este competentă să răspundă la întrebările adresate în prezentele cauze, inclusiv la cele menționate la punctele 108 și 109 din prezenta hotărâre.

Cu privire la eventuala nepronunțare asupra fondului și la admisibilitate

Cauza C-83/19

- 113 Inspekția Judiciară și guvernul român susțin că cererea de decizie preliminară în cauza C-83/19 este inadmisibilă din cauza lipsei unei legături între întrebările adresate și litigiul principal. Mai precis, interpretarea solicitată a dreptului Uniunii în această cauză nu ar influența în mod direct soluția în litigiul respectiv, care ar trebui tranșat doar în temeiul dreptului național.
- 114 La rândul său, Comisia arată în observațiile sale scrise că întrebările adresate par să își fi pierdut relevanța pentru litigiul principal, întrucât Plenul Consiliului Superior al Magistraturii l-a numit, la data de 15 mai 2019, prin urmare, ulterior sesizării Curții, pe domnul Netejoru în funcția de inspector-șef al Inspekției Judiciare pentru un nou mandat de trei ani, în temeiul Legii nr. 317/2004. Întrucât această numire a pus capăt ingerinței executivului asupra independenței justiției, care rezulta din Ordonanța de urgență nr. 77/2018, domnul Netejoru își poate dovedi în prezent calitatea de reprezentant al Inspekției Judiciare, astfel încât, în principiu, nu se mai ridică problemele referitoare la interpretarea dreptului Uniunii și, prin urmare, nu mai este necesară pronunțarea Curții cu privire la acestea. În ședință, Comisia a precizat că, în conformitate cu normele dreptului național, viciile de procedură de natura celui invocat de reclamanta din

litigiul principal ar putea fi îndreptate în cursul procedurii, aspect a cărui verificare este însă de competența instanței de trimitere.

- 115 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, în cadrul cooperării dintre aceasta din urmă și instanțele naționale, instituită prin articolul 267 TFUE, numai instanța națională care este sesizată cu soluționarea litigiului și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată are competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei decizii preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și pertinenta întrebărilor pe care le adresează Curții. În consecință, în cazul în care întrebările adresate privesc interpretarea dreptului Uniunii, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe [Hotărârea din 24 noiembrie 2020, Openbaar Ministerie (Fals în înscrisuri), C-510/19, EU:C:2020:953, punctul 25 și jurisprudența citată].
- 116 Rezultă că întrebările privind dreptul Uniunii beneficiază de o prezumție de relevanță. Curtea poate refuza să se pronunțe asupra unei întrebări preliminare adresate de o instanță națională numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate [Hotărârea din 24 noiembrie 2020, Openbaar Ministerie (Fals în înscrisuri), C-510/19, EU:C:2020:953, punctul 26 și jurisprudența citată].
- 117 În special, astfel cum reiese din însuși modul de redactare a articolului 267 TFUE, decizia preliminară solicitată trebuie să fie „necesară” pentru a permite instanței de trimitere să „pronunțe o hotărâre” în cauza cu care este sesizată. Așadar, procedura preliminară presupune, printre altele, ca un litigiu să fie efectiv pendent în fața instanțelor naționale, acestea fiind chemate să adopte în cadrul său o decizie susceptibilă să ia în considerare hotărârea pronunțată cu titlu preliminar [Hotărârea din 24 noiembrie 2020, Openbaar Ministerie (Fals în înscrisuri), C-510/19, EU:C:2020:953, punctul 27 și jurisprudența citată].
- 118 În speță, rezultă fără echivoc din decizia de trimitere că instanța națională consideră că o decizie preliminară este necesară pentru a se putea pronunța *in limine litis* cu privire la excepția de procedură invocată de Forumul Judecătorilor din România, întemeiată pe faptul că domnul Netejoru, semnatar al întâmpinării, nu și-a justificat calitatea de reprezentant al Inspecției Judiciare. Instanța menționată arată astfel că, în special în temeiul articolului 248 alineatul (1) din Codul de procedură civilă, îi revine sarcina de a se pronunța mai întâi asupra acestei excepții, întrucât, dacă ea ar fi admisă, ar trebui să se înlăture din dosar respectiva întâmpinare, precum și probele și excepțiile invocate de Inspecția Judiciară.
- 119 În consecință, interpretarea solicitată a dreptului Uniunii răspunde unei nevoi obiective pentru decizia pe care trebuie să o ia instanța de trimitere.
- 120 De asemenea, după cum a arătat în esență domnul avocat general la punctul 95 din Concluziile prezentate în cauzele C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19 și C-355/19, această interpretare rămâne necesară, în pofida faptului că domnul Netejoru a fost numit între timp de Consiliul Superior al Magistraturii în funcția de inspector-șef al Inspecției Judiciare. Astfel, pe de o parte, niciun element din dosarul aflat la dispoziția Curții nu indică faptul că excepția de procedură invocată în cauza principală sau procedura principală însăși ar fi rămas fără obiect. Pe de altă parte, deși capacitatea persoanei interesate de a reprezenta în mod legal Inspecția Judiciară trebuie să fie apreciată, în temeiul dreptului național aplicabil astfel cum a fost prezentat de instanța de trimitere, la data depunerii întâmpinării, este cert că numirea respectivă a avut loc ulterior acestui moment. În aceste condiții, problemele ridicate de Comisie cu privire la menținerea relevanței întrebărilor adresate ca urmare a acestei numiri ulterioare nu sunt de natură să repună în discuție prezumția de relevanță de care beneficiază întrebările menționate și nici, prin urmare, să conducă la o nepronunțare asupra fondului acestor întrebări.

- 121 Rezultă din cele ce precedă că cererea de decizie preliminară în cauza C-83/19 este admisibilă și că este necesară pronunțarea cu privire la aceasta.

Cauzele C-127/19 și C-355/19

- 122 Consiliul Superior al Magistraturii susține că cererea de decizie preliminară în cauza C-127/19 este inadmisibilă, în special pentru motivul că Decizia 2006/928 nu este un act legislativ al Uniunii cu caracter obligatoriu pentru România și care să poată fi supus interpretării Curții în temeiul articolului 267 TFUE. În orice caz, întrebările adresate în această cauză nu au legătură cu aplicarea uniformă a unei dispoziții de drept al Uniunii, ci cu aplicabilitatea în litigiul principal a dispozițiilor acestui drept vizate de întrebările menționate și, astfel formulate, nu pot face obiectul unei cereri de decizie preliminară.
- 123 La rândul său, guvernul român consideră că prima-a treia întrebare adresate în cauza C-127/19 și toate întrebările adresate în cauza C-355/19 sunt inadmisibile întrucât instanțele de trimitere nu au stabilit nicio legătură între aceste întrebări și litigiile principale. Interpretarea solicitată nu ar avea, așadar, nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul acestor litigii.
- 124 În primul rând, trebuie arătat că considerațiile Consiliului Superior al Magistraturii prezentate la punctul 122 din prezenta hotărâre, referitoare la natura și la efectele Deciziei 2006/928, precum și la aplicabilitatea acestei decizii în contextul litigiului principal, se încadrează în realitate în examinarea pe fond a întrebărilor adresate în cauza C-127/19, iar nu în examinarea admisibilității acestor întrebări.
- 125 În ceea ce privește, în al doilea rând, obiecțiile guvernului român, este suficient să se arate că litigiile principale din cauzele C-127/19 și C-355/19 privesc legalitatea a două hotărâri ale Consiliului Superior al Magistraturii și, respectiv, a unui ordin al procurorului general privind punerea în aplicare a anumitor modificări introduse prin Legea nr. 207/2018, a căror compatibilitate cu dreptul Uniunii, în special cu Decizia 2006/928, cu articolul 2, cu articolul 4 alineatul (3), cu articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, precum și cu articolul 47 din cartă, este contestată în fața instanțelor de trimitere. Astfel, ținând seama de indicațiile furnizate în acest scop de instanțele menționate, nu se poate considera că întrebările adresate în aceste cauze nu au în mod vădit legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiilor principale.
- 126 În aceste condiții, cererile de decizie preliminară în cauzele C-127/19 și C-355/19 sunt admisibile.

Cauzele C-195/19 și C-291/19

- 127 Guvernul român invocă inadmisibilitatea întrebărilor adresate în cauzele C-195/19 și C-291/19, susținând că instanțele de trimitere nu au stabilit existența unei legături între întrebările adresate și procedurile principale. În ceea ce privește în special referirea la articolul 9 prima teză TUE și la articolul 67 alineatul (1) TFUE, care figurează în a doua întrebare adresată în cauza C-195/19, guvernul român arată că cererea de decizie preliminară nu conține niciun element care să învedereze vreo legătură între aceste dispoziții și realitatea litigiului principal. Cu privire la a treia întrebare adresată în aceeași cauză, el adaugă că respectiva întrebare și mai ales referirile la jurisprudența Curții Constituționale și la efectele acesteia sunt formulate prea general și nu au nicio legătură cu realitatea acestui litigiu.
- 128 În această privință trebuie arătat că procedurile în discuție în litigiile principale în cauzele C-195/19 și C-291/19, referitoare la angajarea răspunderii penale a judecătorilor și a procurorilor, implică participarea procurorilor din cadrul SIIJ. Or, în lumina rapoartelor și a avizelor menționate la punctul 49 din prezenta hotărâre, instanțele de trimitere au îndoeli cu privire la compatibilitatea reglementării referitoare la înființarea SIIJ cu dispozițiile dreptului Uniunii vizate de întrebările preliminare. În plus, din indicațiile furnizate de aceste instanțe reiese că le revine sarcina de a se pronunța cu titlu incident cu privire la respectiva chestiune, înainte de a putea decide cu privire la soluționarea acțiunilor cu care sunt sesizate.

- 129 Prin urmare, nu se poate considera că întrebările adresate, în măsura în care privesc Decizia 2006/928, articolul 2, articolul 4 alineatul (3) și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, precum și articolul 47 din cartă, nu au nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiilor principale sau că privesc o problemă de natură ipotetică.
- 130 În ceea ce privește, în schimb, referirea la articolul 9 prima teză TUE și la articolul 67 alineatul (1) TFUE, care figurează în a doua întrebare adresată în cauza C-195/19, cererea de decizie preliminară nu conține niciun element care să permită să se înțeleagă în ce mod interpretarea acestor dispoziții ar putea fi utilă instanței de trimitere pentru soluționarea litigiului principal. În aceste condiții, a doua întrebare menționată este inadmisibilă în măsura în care se referă la articolul 9 prima teză TUE și la articolul 67 alineatul (1) TFUE.
- 131 Cu privire la admisibilitatea celei de a treia întrebări în cauza C-195/19, trebuie amintit că, în cadrul cooperării între instanțele naționale și Curte instituite prin articolul 267 TFUE, este de competența acesteia din urmă să ofere instanței naționale un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care este sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate (Hotărârea din 14 mai 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU și C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, punctul 179, precum și jurisprudența citată). Astfel, împrejurarea că întrebarea în discuție este formulată, pe plan formal, în termeni generali nu împiedică Curtea să furnizeze acestei instanțe toate elementele de interpretare care pot fi utile pentru soluționarea cauzei cu care este sesizată, indiferent dacă această instanță s-a referit sau nu la acestea în enunțul întrebărilor sale. În această privință, revine Curții sarcina de a extrage din ansamblul elementelor furnizate de instanța națională și mai ales din motivarea deciziei de trimitere elementele de drept al Uniunii care necesită o interpretare, având în vedere obiectul litigiului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 iulie 2020, CaixaBank și Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 și C-259/19, EU:C:2020:578, punctul 47, precum și jurisprudența citată).
- 132 În speță, este suficient să se arate că precizările care figurează în cererea de decizie preliminară în cauza C-195/19 permit să se înțeleagă conținutul celei de a treia întrebări, prin intermediul căreia instanța de trimitere urmărește să afle în esență dacă principiul supremației dreptului Uniunii se opune unei dispoziții naționale de rang constituțional, astfel cum a fost interpretată de Curtea Constituțională, în temeiul căreia instanța de trimitere nu dispune de puterea de a aplica concluziile care decurg din hotărârea Curții pronunțată în prezenta cauză și de a lăsa neaplicată, dacă este cazul, reglementarea națională în discuție în litigiul principal care ar fi contrară dreptului Uniunii.
- 133 Or, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, articolul 267 TFUE conferă instanțelor naționale cea mai largă posibilitate de a sesiza Curtea în măsura în care consideră că o cauză pendinte ridică probleme care impun interpretarea dispozițiilor de drept al Uniunii necesare soluționării litigiului dedus judecătii acestora (Hotărârea din 24 octombrie 2018, XC și alții, C-234/17, EU:C:2018:853, punctul 42). Astfel, un organ jurisdicțional care nu se pronunță în ultimă instanță trebuie să fie liber, în special în cazul în care consideră că aprecierea juridică efectuată de o instanță superioară, chiar și de rang constituțional, ar putea să îl determine să pronunțe o hotărâre contrară dreptului Uniunii, să sesizeze Curtea cu întrebările care îl preocupă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 martie 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, punctul 52 și jurisprudența citată).
- 134 În aceste condiții, în cauza C-195/19, prima întrebare, a doua întrebare în măsura în care privește articolul 2 TUE și a treia întrebare sunt admisibile. În cauza C-291/19, toate întrebările adresate sunt admisibile.
- Cauza C-397/19*
- 135 Guvernul român invocă inadmisibilitatea primelor trei întrebări adresate în cauza C-397/19 pentru motivul că nu au nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, ale cărui fapte nu intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii. El susține în această privință că legătura dintre acest litigiu și MCV este cel

mult indirectă, astfel încât un răspuns la aceste întrebări nu ar influența soluționarea litigiului menționat. În ceea ce privește a patra-a șasea întrebare, guvernul român arată că nici dispozițiile dreptului Uniunii invocate în aceste întrebări nu au nicio incidență asupra litigiului principal. Referitor în special la a șasea întrebare, acest guvern consideră că problema de drept ridicată excedează obiectului acestui litigiu, întrucât instanța de trimitere este sesizată cu o acțiune în răspundere patrimonială împotriva statului român, iar nu cu o acțiune în regres împotriva unui judecător. Cu privire la a șaptea întrebare, guvernul român consideră că ea este inadmisibilă, întrucât susținerile cuprinse în aceasta, pe lângă faptul că sunt neîntemeiate, ridică o problemă de interpretare ipotetică.

- 136 La rândul său, Comisia își exprimă îndoielile cu privire la admisibilitatea primelor șase întrebări. Astfel, deși modificările aduse regimului răspunderii personale a judecătorilor și a procurorilor prin Legea nr. 242/2018 au fost considerate problematice, în ceea ce privește conformitatea lor cu dreptul Uniunii, în Raportul MCV din noiembrie 2018, precum și în alte rapoarte și avize menționate la punctul 49 din prezenta hotărâre, litigiul principal ar avea ca obiect stabilirea răspunderii statului pentru o eventuală eroare judiciară, iar nu angajarea, în cadrul unei acțiuni în regres, a răspunderii personale a judecătorului care a săvârșit această eroare. Totuși, în ședință, Comisia a precizat în această privință că admisibilitatea întrebărilor menționate ar putea fi reținută cu condiția să fie reformulate ca referindu-se la efectuarea unei examinări a regimului răspunderii pentru eroarea judiciară în ansamblul său, având în vedere legăturile procedurale existente între cele două proceduri în cauză și în special împrejurarea că prima poate influența rezultatul celei de a doua chiar dacă judecătorul vizat nu este ascultat decât în etapa celei de a doua proceduri.
- 137 În schimb, Comisia consideră că a șaptea întrebare este inadmisibilă. Această instituție arată că este în principiu de competența statelor membre să stabilească condițiile în care poate fi exercitată o acțiune prin care să se conteste legalitatea măsurii arestării preventive în cursul procesului penal, în vederea obținerii reparării pagubei suferite, acest aspect nefiind reglementat de dreptul Uniunii. În plus, instanța de trimitere nu oferă nici măcar niște minime explicații care să permită să se pună la îndoială conformitatea cu dreptul Uniunii a dispozițiilor articolelor 539 și 541 din Codul de procedură penală vizate de această a șaptea întrebare.
- 138 În această privință, referitor mai întâi la admisibilitatea primelor trei întrebări, care privesc natura și domeniul de aplicare al MCV instituit prin Decizia 2006/928, este suficient să se constate că regimul răspunderii personale a judecătorilor face parte, astfel cum a arătat Comisia, din legile care reglementează organizarea justiției în România și a făcut obiectul monitorizării asigurate la nivelul Uniunii în temeiul acestui mecanism. Prin urmare, nu este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii vizată de aceste întrebări nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal.
- 139 În ceea ce privește, în continuare, admisibilitatea celor de a patra-a șasea întrebări, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței citate la punctul 131 din prezenta hotărâre, revine Curții, dacă este cazul, sarcina de a extrage din ansamblul elementelor furnizate de instanța națională și mai ales din motivarea deciziei de trimitere elementele de drept al Uniunii care necesită o interpretare, având în vedere obiectul litigiului.
- 140 Or, din modul de redactare a acestor întrebări și din motivele care figurează în acestea reiese că instanța de trimitere are îndoieli cu privire la conformitatea cu dreptul Uniunii, în special cu valoarea statului de drept și cu principiul independenței judecătorilor, consacrate la articolul 2 și la articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, a normelor naționale care reglementează răspunderea patrimonială a statului pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare, precum și răspunderea personală a judecătorilor care au săvârșit, în exercitarea funcțiilor lor, aceste erori, cu precădere din cauza caracterului general și abstract al definiției noțiunii de „eroare judiciară” și a anumitor modalități procedurale prevăzute.
- 141 În acest sens, din cererea de decizie preliminară reiese că existența unei erori judiciare este stabilită în mod definitiv în cadrul unei proceduri inițiate împotriva statului, precum cea în discuție în litigiul principal, la

care nu participă judecătorul care a săvârșit, în exercitarea funcțiilor sale, pretinsa eroare judiciară. În cazul în care în urma acestei proceduri se constată existența unei erori judiciare, ministerul competent poate decide, potrivit indicațiilor instanței de trimitere, numai pe baza propriei evaluări să exercite sau nu acțiunea în regres împotriva judecătorului vizat, care are în acest caz o posibilitate limitată de a combate constatările invocate de stat.

- 142 Având în vedere legăturile substanțiale și intrinseci care există între normele materiale și procedurale care reglementează regimul răspunderii patrimoniale a statului și cele care reglementează regimul răspunderii personale a judecătorilor, instanța de trimitere solicită în esență, prin intermediul celor de a patra-a șasea întrebări, să se stabilească dacă aceste norme, privite în ansamblu, sunt de natură să afecteze principiile dreptului Uniunii încă din etapa procedurii împotriva statului, în măsura în care constatarea unei erori judiciare în cadrul acestei proceduri se impune în cadrul procedurii împotriva judecătorului vizat, deși acesta nu a participat la prima procedură.
- 143 În aceste condiții, nu este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii vizată de a patra-a șasea întrebare nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal și nici că problema ridicată de aceste întrebări este de natură ipotetică.
- 144 În sfârșit, în ceea ce privește admisibilitatea celei de a șaptea întrebări, trebuie să se arate că cererea de decizie preliminară nu permite să se înțeleagă nici conținutul exact al acestei întrebări, nici motivele pentru care instanța de trimitere are îndoieli cu privire la compatibilitatea dispozițiilor naționale vizate de întrebarea menționată cu articolul 2 TUE. Întrucât Curtea nu dispune, așadar, de elementele necesare pentru a răspunde în mod util la a șaptea întrebare, aceasta trebuie declarată inadmisibilă.
- 145 În consecință, cererea de decizie preliminară în cauza C-397/19 este, cu excepția celei de a șaptea întrebări, admisibilă.

Cu privire la fond

- 146 Cererile de decizie preliminară, în măsura în care sunt admisibile, privesc:
- problema dacă Decizia 2006/928 și rapoartele întocmite de Comisie pe baza acestei decizii constituie acte adoptate de o instituție a Uniunii, care pot fi supuse interpretării Curții în temeiul articolului 267 TFUE (prima întrebare în cauzele C-83/19, C-127/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19);
 - aspectul dacă Decizia 2006/928 intră în domeniul de aplicare al Tratatului de aderare și, în cazul unui răspuns afirmativ, consecințele juridice care decurg din aceasta pentru România (prima întrebare în cauza C-195/19, a doua întrebare în cauzele C-83/19, C-127/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, precum și a treia întrebare în cauzele C-127/19, C-291/19 și C-397/19);
 - aspectul dacă reglementările care guvernează organizarea justiției în România intră în domeniul de aplicare al Deciziei 2006/928 (a patra întrebare în cauza C-83/19 și a treia întrebare în cauza C-355/19);
 - conformitatea cu dreptul Uniunii a reglementării române privind numirea interimară în funcțiile de conducere ale Inspecției Judiciare (a treia întrebare în cauza C-83/19);
 - conformitatea cu dreptul Uniunii a reglementării române privind înființarea SIIJ (a patra și a cincea întrebare în cauza C-127/19, a doua întrebare în cauza C-195/19, a patra și a cincea întrebare în cauza C-291/19, precum și a treia și a patra întrebare în cauza C-355/19);

- conformitatea cu dreptul Uniunii a regimului român al răspunderii patrimoniale a statului și al răspunderii personale a judecătorilor pentru erori judiciare (a patra-a șasea întrebare în cauza C-397/19);
- principiul supremației dreptului Uniunii (a treia întrebare în cauza C-195/19).

Cu privire la prima întrebare adresată în cauzele C-83/19, C-127/19, C-355/19, C-291/19 și C-397/19

- 147 Prin intermediul primei întrebări adresate în cauzele C-83/19, C-127/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, care trebuie analizate împreună, instanțele de trimitere urmăresc să afle în esență dacă Decizia 2006/928, precum și rapoartele întocmite de Comisie pe baza acesteia constituie acte adoptate de o instituție a Uniunii, care pot fi interpretate de Curte în temeiul articolului 267 TFUE.
- 148 În această privință trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, articolul 267 TFUE atribuie Curții competența de a se pronunța cu titlu preliminar cu privire la validitatea și la interpretarea actelor adoptate de instituțiile Uniunii, fără nicio excepție [a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 iunie 2017, Florescu și alții, C-258/14, EU:C:2017:448, punctul 30, precum și Hotărârea din 20 februarie 2018, Belgia/Comisia, C-16/16 P, EU:C:2018:79, punctul 44 și jurisprudența citată].
- 149 Or, Decizia 2006/928 este un act adoptat de o instituție a Uniunii, și anume Comisia, în temeiul Actului de aderare, care face parte din dreptul primar al Uniunii, și constituie mai exact o decizie în sensul articolului 288 al patrulea paragraf TFUE. În ceea ce privește rapoartele Comisiei către Parlamentul European și Consiliu, întocmite în temeiul MCV instituit prin această decizie, ele trebuie de asemenea să fie considerate acte adoptate de o instituție a Uniunii, care au ca temei juridic dreptul Uniunii, și anume articolul 2 din decizia menționată.
- 150 Rezultă că Decizia 2006/928 și rapoartele Comisiei întocmite pe baza acestei decizii pot fi supuse interpretării Curții în temeiul articolului 267 TFUE, fără să prezinte importanță în acest scop dacă actele respective produc sau nu efecte obligatorii.
- 151 Prin urmare, trebuie să se răspundă la prima întrebare adresată în cauzele C-83/19, C-127/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19 că Decizia 2006/928, precum și rapoartele întocmite de Comisie pe baza acestei decizii constituie acte adoptate de o instituție a Uniunii, care pot fi interpretate de Curte în temeiul articolului 267 TFUE.

Cu privire la prima întrebare adresată în cauza C-195/19, la a doua întrebare adresată în cauzele C-83/19, C-127/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, precum și la a treia întrebare adresată în cauzele C-127/19, C-291/19 și C-397/19

- 152 Prin intermediul primei întrebări adresate în cauza C-195/19, al celei de a doua întrebări adresate în cauzele C-83/19, C-127/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, precum și al celei de a treia întrebări adresate în cauzele C-127/19, C-291/19 și C-397/19, care trebuie analizate împreună, instanțele de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolele 2, 37 și 38 din Actul de aderare coroborate cu articolele 2 și 49 TUE trebuie interpretate în sensul că Decizia 2006/928 intră, în ceea ce privește natura sa juridică, conținutul său și efectele sale în timp, în domeniul de aplicare al Tratatului de aderare și, în cazul unui răspuns afirmativ, care sunt consecințele juridice care rezultă din aceasta pentru România. În special, instanțele de trimitere ridică problema dacă și în ce măsură cerințele și recomandările formulate în rapoartele Comisiei adoptate în temeiul Deciziei 2006/928 sunt obligatorii pentru România.

- *Cu privire la natura juridică, la conținutul și la efectele în timp ale Deciziei 2006/928*

- 153 După cum reiese din considerentele (4) și (5) ale Deciziei 2006/928, aceasta a fost adoptată în contextul aderării României la Uniune, care a intervenit la 1 ianuarie 2007, în temeiul articolelor 37 și 38 din Actul de aderare.
- 154 Or, în temeiul articolului 2 alineatul (2) din Tratatul de aderare, Actul de aderare, care prevede condițiile de aderare a României la Uniune și stabilește adaptările tratatelor pe care le determină această aderare, face parte integrantă din acest tratat.
- 155 Prin urmare, Decizia 2006/928, ca măsură adoptată în temeiul Actului de aderare, intră în domeniul de aplicare al Tratatului de aderare. Împrejurarea că decizia menționată a fost adoptată anterior aderării României la Uniune nu infirmă această concluzie, întrucât articolul 4 alineatul (3) din acest tratat, care a fost semnat la 25 aprilie 2005, a abilitat în mod expres instituțiile Uniunii să adopte înaintea aderării respective măsurile enumerate în acesta, printre care figurează cele prevăzute la articolele 37 și 38 din Actul de aderare.
- 156 Referitor la articolele 37 și 38 din Actul de aderare, acestea abilitază Comisia să adopte măsuri adecvate în cazul unui risc iminent de perturbare semnificativă a pieței interne legat de nerespectarea de către România a angajamentelor asumate în contextul negocierilor de aderare și, respectiv, al unui risc iminent privind apariția unor deficiențe grave în România în ceea ce privește respectarea dreptului Uniunii referitor la spațiul de libertate, securitate și justiție.
- 157 Or, așa cum a arătat domnul avocat general la punctele 134 și 135 din Concluziile prezentate în cauzele C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19 și C-355/19, Decizia 2006/928 a fost adoptată ca urmare a existenței unor riscuri iminente de natura celor prevăzute la articolele 37 și 38 din Actul de aderare.
- 158 Într-adevăr, după cum reiese din Raportul de monitorizare al Comisiei din 26 septembrie 2006 privind stadiul pregătirii Bulgariei și României pentru aderarea la Uniunea Europeană [COM(2006) 549 final], la care se referă considerentul (4) al Deciziei 2006/928, această instituție a constatat subzistența în România a unor deficiențe, în special în domeniul justiției și al luptei împotriva corupției, și a propus Consiliului să condiționeze aderarea acestui stat la Uniune de instituirea unui mecanism de cooperare și de verificare cu scopul de a face față acestor deficiențe. Astfel cum reiese în special din considerentele (4) și (6) ale acestei decizii și așa cum a subliniat Comisia, decizia menționată a instituit MCV și a edictat obiectivele de referință, prevăzute la articolul 1 și în anexa la aceeași decizie, în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției pentru a remedia tocmai deficiențele menționate și pentru a garanta capacitatea acestui sistem și a organelor de aplicare a legii de a aplica măsurile adoptate pentru a contribui la funcționarea pieței interne și a spațiului de libertate, securitate și justiție.
- 159 În acest sens și după cum enunță considerentele (2) și (3) ale Deciziei 2006/928, această piață și acest spațiu se bazează pe încrederea reciprocă dintre statele membre în privința faptului că deciziile și practicile administrative și judiciare ale acestora respectă pe deplin statul de drept, această condiție implicând existența în toate statele membre a unui sistem judiciar și administrativ imparțial, independent și eficient, înzestrat cu mijloace suficiente, între altele pentru a lupta împotriva corupției.
- 160 Or, articolul 49 TUE, care prevede posibilitatea oricărui stat european de a solicita să devină membru al Uniunii, precizează că aceasta regroupează state care au aderat în mod liber și voluntar la valorile comune prevăzute în prezent la articolul 2 TUE, care respectă aceste valori și care se angajează să le promoveze. În special, rezultă din articolul 2 TUE că Uniunea se întemeiază pe valori, precum statul de drept, care sunt comune statelor membre într-o societate caracterizată printre altele prin justiție. În această privință trebuie arătat că încrederea reciprocă dintre statele membre și în special dintre instanțele lor se întemeiază pe premisa fundamentală potrivit căreia statele membre împărtășesc o serie de valori comune

pe care se întemeiază Uniunea, după cum se precizează la acest articol (Hotărârea din 20 aprilie 2021, Republika, C-896/19, EU:C:2021:311, punctele 61 și 62, precum și jurisprudența citată).

- 161 În acest sens, respectarea valorilor prevăzute la articolul 2 TUE constituie, astfel cum au subliniat Comisia, precum și guvernele belgian, danez și suedez, o condiție prealabilă aderării la Uniune a oricărui stat european care solicită să devină membru al Uniunii. În acest context a fost instituit MCV prin Decizia 2006/928 pentru a se asigura respectarea valorii statului de drept în România.
- 162 Pe de altă parte, respectarea de către un stat membru a valorilor consacrate la articolul 2 TUE constituie o condiție pentru a beneficia de toate drepturile care decurg din aplicarea tratatelor în privința acestui stat membru. Prin urmare, un stat membru nu își poate modifica legislația astfel încât să determine un regres al protecției valorii statului de drept, valoare care este concretizată printre altele de articolul 19 TUE. Statele membre sunt, așadar, obligate să asigure evitarea oricărui regres în raport cu această valoare al legislației lor în materie de organizare a justiției, abținându-se să adopte norme care ar aduce atingere independenței judecătorilor (Hotărârea din 20 aprilie 2021, Republika, C-896/19, EU:C:2021:311, punctele 63 și 64, precum și jurisprudența citată).
- 163 În acest context, trebuie arătat că actele adoptate înainte de aderare de instituțiile Uniunii, printre care figurează Decizia 2006/928, sunt obligatorii pentru România de la data aderării sale la Uniune, în temeiul articolului 2 din Actul de aderare, și rămân în vigoare, în conformitate cu articolul 2 alineatul (3) din Tratatul de aderare, până când sunt abrogate.
- 164 Referitor mai precis la măsurile adoptate în temeiul articolelor 37 și 38 din Actul de aderare, deși este adevărat că primul paragraf al fiecăruia dintre aceste articole a autorizat Comisia să adopte măsurile pe care le menționează „până la împlinirea unui termen de cel mult trei ani de la data aderării”, al doilea paragraf al fiecăruia dintre articolele respective a prevăzut totuși în mod expres că măsurile astfel adoptate ar putea fi aplicate dincolo de termenul respectiv atât timp cât angajamentele corespunzătoare nu au fost îndeplinite sau atât timp cât deficiențele constatate subzistă și că acestea vor fi ridicate doar atunci când angajamentul corespunzător va fi îndeplinit sau deficiența în cauză remediată. De altfel, chiar Decizia 2006/928 prevede, în considerentul (9), că „va fi abrogată atunci când au fost atinse toate obiectivele de referință”.
- 165 Prin urmare, Decizia 2006/928 intră, în ceea ce privește natura sa juridică, conținutul său și efectele sale în timp, în domeniul de aplicare al Tratatului de aderare și continuă să își producă efectele atât timp cât nu a fost abrogată.
- *Cu privire la efectele juridice ale Deciziei 2006/928 și ale rapoartelor Comisiei întocmite pe baza acestei decizii*
- 166 Trebuie amintit că articolul 288 al patrulea paragraf TFUE prevede, la fel ca articolul 249 al patrulea paragraf CE, că o decizie „este obligatorie în toate elementele sale” pentru destinatarii pe care îi indică.
- 167 Conform articolului 4 din Decizia 2006/928, aceasta se adresează statelor membre, ceea ce include România de la data aderării sale. Prin urmare, decizia respectivă are caracter obligatoriu în toate elementele sale pentru acest stat membru de la data aderării sale la Uniune.
- 168 Astfel, decizia menționată impune României obligația de a atinge obiectivele de referință care figurează în anexa la aceasta și de a prezenta Comisiei în fiecare an, în temeiul articolului 1 primul paragraf, un raport privind progresele realizate în această privință.

- 169 În ceea ce privește în special aceste obiective de referință, trebuie adăugat că ele au fost definite, după cum reiese din cuprinsul punctelor 158-162 din prezenta hotărâre, ca urmare a deficiențelor constatate de Comisie înainte de aderarea României la Uniune, printre altele în domeniile reformei judiciare și luptei împotriva corupției, și că urmăresc să asigure respectarea de către acest stat membru a valorii statului de drept prevăzute la articolul 2 TUE, condiție pentru a beneficia de toate drepturile care decurg din aplicarea tratatelor în privința statului membru menționat.
- 170 În plus, astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 152 din Concluziile prezentate în cauzele C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19 și C-355/19 și după cum au arătat Comisia și guvernul belgian, obiectivele de referință menționate concretizează angajamentele specifice asumate de România și cerințele acceptate de aceasta la încheierea, la 14 decembrie 2004, a negocierilor de aderare, care figurează în anexa IX la Actul de aderare, referitoare în special la domeniile justiției și luptei împotriva corupției.
- 171 Așadar, după cum a subliniat în special Comisia și așa cum reiese din considerentele (4) și (6) ale Deciziei 2006/928, instituirea MCV și stabilirea obiectivelor de referință au avut ca scop finalizarea aderării României la Uniune, pentru a remedia deficiențele constatate de Comisie anterior acestei aderări în domeniile respective.
- 172 Rezultă că obiectivele de referință au caracter obligatoriu pentru România, astfel încât acest stat membru este supus obligației specifice de a atinge obiectivele respective și de a lua măsurile adecvate în vederea realizării lor în cel mai scurt timp. De asemenea, statul membru menționat are obligația de a se abține să pună în aplicare orice măsură care ar risca să compromită atingerea aceluiași obiective.
- 173 În ceea ce privește rapoartele întocmite de Comisie în temeiul Deciziei 2006/928, trebuie amintit că, pentru a stabili dacă un act al Uniunii produce efecte obligatorii, este necesar să se examineze substanța acestuia și să se evalueze efectele lui în lumina unor criterii obiective, cum este conținutul acestui act, ținându-se seama, dacă este cazul, de contextul adoptării acestuia din urmă, precum și de competențele instituției care este autoarea actului respectiv (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 februarie 2018, Belgia/Comisia, C-16/16 P, EU:C:2018:79, punctul 32).
- 174 În speță, este adevărat că rapoartele întocmite în baza Deciziei 2006/928 sunt, în temeiul articolului 2 primul paragraf din aceasta, adresate nu României, ci Parlamentului și Consiliului. În plus, deși aceste rapoarte conțin o analiză a situației din România și formulează cerințe în privința acestui stat membru, concluziile cuprinse în ele adresează „recomandări” statului membru respectiv întemeindu-se pe aceste cerințe.
- 175 Rezultă că aceste rapoarte, astfel cum reiese din coroborarea articolelor 1 și 2 din decizia amintită, sunt destinate să analizeze și să evalueze progresele realizate de România în raport cu obiectivele de referință pe care acest stat membru trebuie să le atingă. Referitor în special la recomandările care figurează în aceste rapoarte, ele sunt formulate, după cum a arătat și Comisia, în vederea atingerii obiectivelor respective și pentru a orienta reformele statului membru menționat în această privință.
- 176 Cu privire la acest aspect trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, din principiul cooperării loiale, consacrat la articolul 4 alineatul (3) TUE, rezultă că statele membre sunt ținute să ia toate măsurile necesare pentru a garanta aplicabilitatea și eficacitatea dreptului Uniunii, precum și să elimine consecințele ilicite ale unei încălcări a acestui drept și că o astfel de obligație revine, în cadrul competențelor sale, fiecărui organ al statului membru în cauză [a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 decembrie 2020, Comisia/Slovenia (Arhivele BCE), C-316/19, EU:C:2020:1030, punctele 119 și 124, precum și jurisprudența citată].

- 177 În aceste condiții, pentru a se conforma obiectivelor de referință enunțate în anexa la Decizia 2006/928, România trebuie să țină seama în mod corespunzător de cerințele și de recomandările formulate în rapoartele întocmite de Comisie în temeiul acestei decizii. În special, acest stat membru nu poate adopta sau menține în domeniile acoperite de obiectivele de referință măsuri care ar risca să compromită rezultatul pe care acestea îl prevăd. În cazul în care Comisia exprimă într-un astfel de raport îndoieli cu privire la compatibilitatea unei măsuri naționale cu unul dintre obiectivele de referință, revine României sarcina de a colabora cu bună-credință cu această instituție pentru a surmonta, cu respectarea deplină a acestor obiective de referință și a dispozițiilor tratatelor, dificultățile întâmpinate cu privire la realizarea obiectivelor de referință menționate.
- 178 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la prima întrebare adresată în cauza C-195/19, la a doua întrebare adresată în cauzele C-83/19, C-127/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, precum și la a treia întrebare adresată în cauzele C-127/19, C-291/19 și C-397/19 că articolele 2, 37 și 38 din Actul de aderare coroborate cu articolele 2 și 49 TUE trebuie interpretate în sensul că Decizia 2006/928 intră, în ceea ce privește natura sa juridică, conținutul său și efectele sale în timp, în domeniul de aplicare al Tratatului de aderare. Această decizie este obligatorie în toate elementele sale pentru România atât timp cât nu a fost abrogată. Obiectivele de referință care figurează în anexa la aceasta urmăresc să asigure respectarea de către acest stat membru a valorii statului de drept prevăzute la articolul 2 TUE și au caracter obligatoriu pentru statul membru respectiv, în sensul că acesta din urmă este ținut să ia măsurile adecvate pentru atingerea acestor obiective, ținând seama în mod corespunzător, în temeiul principiului cooperării loiale prevăzut la articolul 4 alineatul (3) TUE, de rapoartele întocmite de Comisie pe baza Deciziei 2006/928, în special de recomandările formulate în rapoartele menționate.

Cu privire la a patra întrebare adresată în cauza C-83/19 și la a treia întrebare adresată în cauza C-355/19

- 179 Prin intermediul celei de a patra întrebări adresate în cauza C-83/19 și al celei de a treia întrebări adresate în cauza C-355/19, care trebuie analizate împreună, instanțele de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă reglementările care guvernează organizarea justiției în România, precum cele referitoare la numirea interimară în funcțiile de conducere a Inspecției Judiciare și la înființarea SIJ, intră în domeniul de aplicare al Deciziei 2006/928 și dacă acestea trebuie să respecte cerințele care decurg din valoarea statului de drept prevăzută la articolul 2 TUE.
- 180 În această privință este necesar să se arate că Decizia 2006/928 acoperă, după cum reiese din considerentul (6) al acesteia și din modul de redactare deosebit de larg al primului, al celui de al treilea și al celui de al patrulea obiectiv de referință care figurează în anexa la aceasta și astfel cum confirmă raportul Comisiei menționat la punctul 158 din prezenta hotărâre, sistemul judiciar din România în ansamblul său, precum și lupta împotriva corupției din acest stat membru. În această privință, la punctul 3.1. din Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu din 27 iunie 2007 privind evoluția măsurilor de acompaniere în România după aderare [COM(2007) 378 final], raport care este menționat la articolul 2 din această decizie, aceasta a constatat că, întrucât fiecare dintre obiectivele de referință contribuie la crearea unui sistem judiciar și administrativ caracterizat prin independență și imparțialitate, acestea nu trebuiau să fie avute în vedere separat, ci împreună, ca parte a oricărei reforme urmărite a sistemului judiciar, precum și a luptei împotriva corupției, atât timp cât aceste obiective nu vor fi fost atinse.
- 181 Or, în speță, astfel cum a arătat în esență domnul avocat general la punctele 178 și 250 din Concluziile prezentate în cauzele C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19 și C-355/19, reglementările naționale în discuție în litigiile principale, rezultate din reformele intervenite în cursul anilor 2018 și 2019, au adus modificări diferite legi ale justiției care au fost adoptate în cadrul negocierilor de aderare a României la Uniune în scopul ameliorării independenței și a eficienței puterii judecătorești și care formează cadrul legislativ care guvernează organizarea sistemului judiciar în acest stat membru.

- 182 Referitor mai precis la reglementarea națională în discuție în cauza C-83/19, aceasta guvernează numirea interimară în funcțiile de conducere ale Inspecției Judiciare, care este un organism cu personalitate juridică din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, a cărui responsabilizare face în mod expres obiectul primului obiectiv de referință care figurează în anexa la Decizia 2006/928, ca garanție a unui proces judiciar mai transparent și totodată mai eficient. Acest organism dispune de competențe esențiale în procedurile disciplinare din cadrul puterii judecătorești, precum și în procedurile referitoare la răspunderea personală a magistraților. Structura instituțională și activitatea acestuia, precum și reglementarea în discuție în cauza C-83/19 au făcut de altfel obiectul unor rapoarte ale Comisiei întocmite în temeiul articolului 2 din Decizia 2006/928, în special în anii 2010, 2011 și 2017-2019.
- 183 În ceea ce privește reglementarea națională în discuție în cauzele C-127/19, C-195/19, C-291/19 și C-355/19, ea are legătură cu înființarea SIIJ și cu modalitățile de desemnare a procurorilor care trebuie să își exercite funcțiile în cadrul acesteia. Or, așa cum a arătat domnul avocat general la punctele 180 și 181 din Concluziile prezentate în aceste cauze, înființarea unei astfel de secții este acoperită de primul, de al treilea și de al patrulea obiectiv de referință care figurează în anexa la Decizia 2006/928, referitoare la organizarea sistemului judiciar și la lupta împotriva corupției, și, pe de altă parte, a făcut obiectul rapoartelor Comisiei întocmite în anii 2018 și 2019 în temeiul articolului 2 din această decizie.
- 184 Rezultă că asemenea reglementări intră în domeniul de aplicare al Deciziei 2006/928 și că, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 178 din prezenta hotărâre, ele trebuie să respecte cerințele care decurg din dreptul Uniunii și în special din valoarea statului de drept prevăzută la articolul 2 TUE.
- 185 Prin urmare, trebuie să se răspundă la a patra întrebare adresată în cauza C-83/19 și la a treia întrebare adresată în cauza C-355/19 că reglementările care guvernează organizarea justiției în România, cum sunt cele referitoare la numirea interimară în funcțiile de conducere ale Inspecției Judiciare și la înființarea în cadrul Ministerului Public a unei Secții pentru investigarea infracțiunilor din justiție, intră în domeniul de aplicare al Deciziei 2006/928, astfel încât acestea trebuie să respecte cerințele care decurg din dreptul Uniunii și în special din valoarea statului de drept prevăzută la articolul 2 TUE.

Cu privire la a treia întrebare adresată în cauza C-83/19

- 186 Prin intermediul celei de a treia întrebări adresate în cauza C-83/19, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 2 și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, precum și Decizia 2006/928 trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale adoptate de guvernul unui stat membru care îi permite acestuia din urmă să efectueze numiri interimare în funcțiile de conducere ale organului judiciar însărcinat cu efectuarea cercetărilor disciplinare și cu exercitarea acțiunii disciplinare împotriva judecătorilor și a procurorilor fără respectarea procedurii ordinare de numire prevăzute de dreptul național pentru astfel de funcții.
- 187 După cum reiese din cererea de decizie preliminară, instanța de trimitere adresează această întrebare ca urmare a faptului că misiunile cu care este investit un organ judiciar precum cel vizat de reglementarea națională în discuție în litigiul principal și în special întinderea competențelor de care dispun în cadrul acestor misiuni membrii cu funcții de conducere ai acestui organ sunt de natură să ridice semne de întrebare în raport cu cerința de independență a judecătorilor.
- 188 În această privință trebuie amintit că articolul 19 TUE, care concretizează valoarea statului de drept afirmată la articolul 2 TUE, încredințează instanțelor naționale și Curții sarcina de a garanta deplina aplicare a dreptului Uniunii în toate statele membre, precum și protecția jurisdicțională a drepturilor conferite justițiabililor de dreptul menționat [Hotărârea din 25 iulie 2018, Minister for Justice and Equality (Deficiențele sistemului judiciar), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punctul 50, Hotărârea din 24 iunie 2019, Comisia/Polonia (Independența Curții Supreme), C-619/18, EU:C:2019:531, punctul 47, precum și

Hotărârea din 5 noiembrie 2019, Comisia/Polonia (Independența instanțelor de drept comun), C-192/18, EU:C:2019:924, punctul 98].

- 189 Existența însăși a unui control jurisdicțional efectiv destinat să asigure respectarea dreptului Uniunii este inerentă unui stat de drept [Hotărârea din 27 februarie 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, punctul 36, precum și Hotărârea din 25 iulie 2018, Minister for Justice and Equality (Deficiențele sistemului judiciar), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punctul 51].
- 190 În acest temei și astfel cum prevede articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, revine statelor membre sarcina să prevadă un sistem de căi de atac și de proceduri care să le asigure justițiabililor respectarea dreptului lor la protecție jurisdicțională efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii. Principiul protecției jurisdicționale efective a drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii, la care se referă articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, constituie un principiu general al dreptului Uniunii care decurge din tradițiile constituționale comune ale statelor membre, care a fost consacrat la articolele 6 și 13 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, și care în prezent este afirmat la articolul 47 din cartă [Hotărârea din 2 martie 2021, A. B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac), C-824/18, EU:C:2021:153, punctele 109 și 110, precum și jurisprudența citată].
- 191 În consecință, orice stat membru trebuie să se asigure că organismele care, în calitate de „instanță” în sensul definit de dreptul Uniunii, fac parte din sistemul său de căi de atac în domeniile reglementate de dreptul Uniunii îndeplinesc cerințele unei protecții jurisdicționale efective [Hotărârea din 27 februarie 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, punctul 37, precum și Hotărârea din 25 iulie 2018, Minister for Justice and Equality (Deficiențele sistemului judiciar), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punctul 52].
- 192 În ceea ce privește domeniul de aplicare material al articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, trebuie amintit că această dispoziție vizează „domeniile reglementate de dreptul Uniunii”, independent de situația în care statele membre pun în aplicare acest drept, în sensul articolului 51 alineatul (1) din cartă [Hotărârea din 2 martie 2021, A. B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac), C-824/18, EU:C:2021:153, punctul 111, precum și jurisprudența citată].
- 193 Reglementări naționale precum cele în discuție în litigiul principal se aplică magistraturii în ansamblul său și, prin urmare, judecătorilor de drept comun, care sunt chemați, în această calitate, să statueze cu privire la chestiuni legate de aplicarea sau de interpretarea dreptului Uniunii. Întrucât aceștia din urmă fac parte, în calitate de „instanțe”, în sensul definit de acest drept, din sistemul român de căi de atac în „domeniile reglementate de dreptul Uniunii”, în sensul articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, ei trebuie să îndeplinească cerințele unei protecții jurisdicționale efective.
- 194 Or, trebuie amintit că, pentru a garanta că instanțele care pot fi chemate să statueze cu privire la chestiuni legate de aplicarea sau de interpretarea dreptului Uniunii sunt în măsură să asigure protecția jurisdicțională efectivă impusă de această dispoziție, preservarea independenței acestora este primordială, astfel cum se confirmă la articolul 47 al doilea paragraf din cartă, care menționează accesul la o instanță judecătorească „independentă” printre cerințele legate de dreptul fundamental la o cale de atac efectivă [a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 martie 2021, A. B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac), C-824/18, EU:C:2021:153, punctul 115, precum și jurisprudența citată].
- 195 Această cerință de independență a instanțelor, care este inerentă activității de judecată, ține de conținutul esențial al dreptului la protecție jurisdicțională efectivă și al dreptului fundamental la un proces echitabil, care are o importanță esențială în calitate de garant al protecției ansamblului drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii și al preservării valorilor comune ale statelor membre prevăzute la articolul

2 TUE, în special a valorii statului de drept. Conform principiului separării puterilor ce caracterizează funcționarea unui stat de drept, trebuie în special să fie garantată independența instanțelor față de puterile legislativă și executivă [a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 martie 2021, A. B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac), C-824/18, EU:C:2021:153, punctele 116 și 118, precum și jurisprudența citată].

- 196 Potrivit unei jurisprudențe constante, garanțiile de independență și de imparțialitate impuse în temeiul dreptului Uniunii postulează existența unor norme care să permită înlăturarea, în percepția justițiabililor, a oricărei îndoieli legitime referitoare la impenetrabilitatea instanței în cauză în privința unor elemente exterioare și la neutralitatea sa în raport cu interesele care se înfruntă [a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 septembrie 2006, Wilson, C-506/04, EU:C:2006:587, punctul 53 și jurisprudența citată, Hotărârea din 2 martie 2021, A. B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac), C-824/18, EU:C:2021:153, punctul 117, precum și Hotărârea din 20 aprilie 2021, Repubblica, C-896/19, EU:C:2021:311, punctul 53].
- 197 În acest sens, trebuie ca judecătorii să se afle la adăpost de intervenții sau de presiuni exterioare care le pot pune în pericol independența. Normele aplicabile statutului judecătorilor și exercitării funcției lor de judecător trebuie în special să permită excluderea nu numai a oricărei influențe directe, sub formă de instrucțiuni, ci și a formelor de influență indirectă susceptibile să orienteze deciziile judecătorilor în discuție și să înlătore astfel o lipsă a aparenței de independență sau de imparțialitate a acestora care să poată aduce atingere încrederii pe care justiția trebuie să o inspire justițiabililor într-o societate democratică și într-un stat de drept [a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 martie 2021, A. B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac), C-824/18, EU:C:2021:153, punctele 119 și 139, precum și jurisprudența citată].
- 198 Referitor mai precis la normele care guvernează regimul disciplinar, cerința de independență impune, conform unei jurisprudențe constante, ca acest regim să prezinte garanțiile necesare pentru a evita orice risc de utilizare a unui astfel de regim ca sistem de control politic al conținutului deciziilor judiciare. În această privință, adoptarea unor norme care definesc printre altele atât comportamentele ce constituie încălcări disciplinare, cât și sancțiunile aplicabile în mod concret, care prevăd intervenția unei instanțe independente în conformitate cu o procedură care garantează pe deplin drepturile consacrate la articolele 47 și 48 din cartă, în special dreptul la apărare, și care consacră posibilitatea de a contesta în justiție deciziile organelor disciplinare constituie un ansamblu de garanții esențiale pentru prezervarea independenței puterii judecătorești [Hotărârea din 25 iulie 2018, Minister for Justice and Equality (Deficiențele sistemului judiciar), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punctul 67, Hotărârea din 24 iunie 2019, Comisia/Polonia (Independența Curții Supreme), C-619/18, EU:C:2019:531, punctul 77, precum și Hotărârea din 5 noiembrie 2019, Comisia/Polonia (Independența instanțelor de drept comun), C-192/18, EU:C:2019:924, punctul 114].
- 199 În plus, după cum a arătat în esență domnul avocat general la punctul 268 din Concluziile prezentate în cauzele C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19 și C-355/19, întrucât perspectiva inițierii unei cercetări disciplinare este în sine susceptibilă să exercite o presiune asupra celor care au sarcina de a judeca, este esențial ca organul competent să efectueze cercetările și să exercite acțiunea disciplinară să acționeze în cadrul exercitării misiunilor sale în mod obiectiv și imparțial și în acest scop să fie la adăpost de orice influență exterioară.
- 200 Prin urmare, dat fiind că persoanele care ocupă funcțiile de conducere în cadrul unui astfel de organ pot exercita o influență determinantă asupra activității acestuia, normele care guvernează procedura de numire în aceste funcții trebuie să fie concepute, după cum a arătat în esență domnul avocat general la punctul 269 din Concluziile prezentate în cauzele C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19 și C-355/19, astfel încât să nu poată da naștere niciunei îndoieli legitime cu privire la utilizarea prerogativelor și a funcțiilor

organului menționat ca instrument de presiune asupra activității judiciare sau de control politic al acestei activități.

- 201 Revine în cele din urmă instanței de trimitere sarcina de a se pronunța cu privire la acest aspect după ce va fi efectuat aprecierile necesare în acest scop. Astfel, trebuie să se amintească faptul că articolul 267 TFUE nu abilitează Curtea să aplice normele dreptului Uniunii la o speță determinată, ci numai să se pronunțe cu privire la interpretarea tratatelor și a actelor adoptate de instituțiile Uniunii. Cu toate acestea, conform unei jurisprudențe constante, în cadrul cooperării judiciare create prin articolul 267 TFUE, Curtea, plecând de la elementele dosarului, poate furniza instanței naționale elementele de interpretare a dreptului Uniunii care ar putea să îi fie utile în aprecierea efectelor uneia sau ale alteia dintre dispozițiile acestuia [Hotărârea din 19 noiembrie 2019, A. K. și alții (Independența Camerei Disciplinare a Curții Supreme), C-585/18, C-624/18 și C-625/18, EU:C:2019:982, punctul 132, precum și Hotărârea din 2 martie 2021, A. B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac), C-824/18, EU:C:2021:153, punctul 96].
- 202 În acest sens trebuie arătat că simplul fapt că membrii cu funcții de conducere ai organului care are misiunea de a efectua cercetări disciplinare și de a exercita acțiunea disciplinară în privința judecătorilor și a procurorilor sunt numiți de guvernul unui stat membru nu este de natură să dea naștere unor îndoieli precum cele menționate la punctul 200 din prezenta hotărâre.
- 203 Situația este aceeași în ceea ce privește dispozițiile naționale care prevăd că interimatul unei funcții de conducere din cadrul unui astfel de organ este asigurat, în situația vacanței acestei funcții ca urmare a expirării mandatului în cauză, de conducătorul al cărui mandat a expirat, până la data ocupării acestei funcții în condițiile legii.
- 204 Cu toate acestea, condițiile de fond și modalitățile procedurale aplicabile la adoptarea deciziilor de numire a acestor conducători trebuie să fie concepute astfel încât să îndeplinească cerințele amintite la punctul 199 din prezenta hotărâre.
- 205 Mai exact, o reglementare națională poate genera îndoieli precum cele menționate la punctul 200 din prezenta hotărâre atunci când are ca efect, fie și cu titlu provizoriu, să permită guvernului statului membru în cauză să facă numiri în funcțiile de conducere ale organului care are misiunea de a efectua cercetările disciplinare și de a exercita acțiunea disciplinară împotriva judecătorilor și a procurorilor cu încălcarea procedurii ordinare de numire prevăzute de dreptul național.
- 206 Revine instanței de trimitere sarcina de a verifica, ținând seama de ansamblul elementelor pertinente ale contextului de fapt și de drept național, dacă reglementarea națională în discuție în litigiul principal a avut ca efect să confere guvernului național o competență directă de numire în aceste funcții și dacă a putut da naștere unor îndoieli legitime cu privire la utilizarea prerogativelor și a funcțiilor Inspecției Judiciare ca instrument de presiune asupra activității judecătorilor și a procurorilor sau de control politic al acestei activități.
- 207 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la a treia întrebare adresată în cauza C-83/19 că articolul 2 și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, precum și Decizia 2006/928 trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale adoptate de guvernul unui stat membru care îi permite acestuia din urmă să facă numiri interimare în funcțiile de conducere ale organului judiciar însărcinat cu efectuarea cercetărilor disciplinare și cu exercitarea acțiunii disciplinare împotriva judecătorilor și a procurorilor fără respectarea procedurii ordinare de numire prevăzute de dreptul național atunci când această reglementare este de natură să dea naștere unor îndoieli legitime cu privire la utilizarea prerogativelor și a funcțiilor acestui organ ca instrument de presiune asupra activității respectivilor judecători și procurori sau de control politic al acestei activități.

Cu privire la a patra și la a cincea întrebare adresate în cauza C-127/19, la a doua întrebare adresată în cauza C-195/19, la a patra și la a cincea întrebare adresate în cauza C-291/19, precum și la a treia și la a patra întrebare adresate în cauza C-355/19

- 208 Prin intermediul celei de a patra și al celei de a cincea întrebări adresate în cauza C-127/19, al celei de a doua întrebări adresate în cauza C-195/19, al celei de a patra și al celei de a cincea întrebări adresate în cauza C-291/19, precum și al celei de a treia și al celei de a patra întrebări adresate în cauza C-355/19, care trebuie analizate împreună, instanțele de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 2 și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, precum și Decizia 2006/928 trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale care prevede înființarea unei secții specializate în cadrul Ministerului Public care are competența exclusivă de anchetare a infracțiunilor săvârșite de judecători și de procurori.
- 209 Instanțele de trimitere consideră că înființarea în România a unei astfel de secții, și anume SIJ, căreia îi este atribuită această competență exclusivă, poate exercita asupra judecătorilor o presiune incompatibilă cu garanțiile prevăzute la articolul 2 și la articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, precum și la articolul 47 din cartă. În plus, normele care reglementează competența și organizarea SIJ, modalitățile de funcționare a acesteia, precum și numirea și revocarea procurorilor care sunt încadrați în aceasta ar accentua respectivele temeri și ar fi de altfel susceptibile să împiedice lupta împotriva infracțiunilor de corupție. În sfârșit, având în vedere numărul limitat de posturi de procurori în cadrul SIJ, aceasta nu ar fi în măsură să soluționeze cauzele pendinte în fața sa într-un termen rezonabil.
- 210 În această privință trebuie amintit că, așa cum reiese din jurisprudența constantă a Curții menționată la punctul 111 din prezenta hotărâre, organizarea justiției, inclusiv cea a Ministerului Public, în statele membre intră în competența acestora din urmă, cu respectarea dreptului Uniunii.
- 211 Prin urmare, este esențial, după cum s-a arătat la punctele 191, 194 și 195 din prezenta hotărâre, ca această organizare să fie concepută astfel încât să asigure respectarea cerințelor care decurg din dreptul Uniunii, în special a celei privind independența instanțelor chemate să statueze cu privire la chestiuni legate de aplicarea sau de interpretarea acestui drept, pentru a garanta justițiabililor protecția jurisdicțională efectivă a drepturilor lor conferite de dreptul menționat.
- 212 Conform jurisprudenței menționate la punctele 196 și 197 din prezenta hotărâre, principiul independenței judecătorilor impune elaborarea unor norme care să permită înlăturarea, în percepția justițiabililor, a oricărei îndoieli legitime referitoare la impenetrabilitatea judecătorilor în privința unor elemente exterioare, în special a unor influențe directe sau indirecte ale puterilor legislative și executive susceptibile să orienteze deciziile acestora, și excluderea astfel a unei lipse a aparenței de independență sau de imparțialitate a acestor judecători care să fie de natură să aducă atingere încrederii pe care justiția trebuie să o inspire justițiabililor într-o societate democratică și într-un stat de drept.
- 213 Atunci când un stat membru prevede norme specifice care reglementează procedurile penale împotriva judecătorilor și a procurorilor, precum cele referitoare la înființarea în cadrul Ministerului Public a unei secții speciale care are competența exclusivă de anchetare a infracțiunilor săvârșite de judecători și de procurori, cerința independenței impune ca, pentru a înlătura, în percepția justițiabililor, orice îndoială legitimă, astfel cum se arată la punctul precedent, aceste norme specifice să fie justificate de imperative obiective și verificabile legate de buna administrare a justiției și, la fel ca normele privind răspunderea disciplinară a acestor judecători și procurori, să prevadă garanțiile necesare care să asigure că aceste proceduri penale nu pot fi utilizate ca sistem de control politic al activității judecătorilor și a procurorilor menționați și să garanteze pe deplin drepturile consacrate la articolele 47 și 48 din cartă.

- 214 În special, asemenea norme specifice nu pot avea ca efect expunerea la elementele exterioare menționate la punctul 212 din prezenta hotărâre a judecătorilor și a procurorilor însărcinați cu cauze de corupție, în caz contrar existând riscul încălcării nu numai a cerințelor care decurg din articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, ci și, în speță, a obligațiilor specifice care incumbă României în temeiul Deciziei 2006/928 în domeniul luptei împotriva corupției. Acestea nu pot avea drept consecință nici prelungirea duratei anchetelor privind infracțiunile de corupție sau slăbirea în orice alt mod a luptei împotriva corupției.
- 215 În speță, în primul rând, deși Consiliul Superior al Magistraturii a susținut în fața Curții că înființarea SIIJ se justifică prin necesitatea de a proteja judecătoria și procurorii împotriva unor plângeri penale arbitrare, din dosarul aflat la dispoziția Curții reiese că expunerea de motive a acestei legi nu indică nicio justificare legată de imperative întemeiate pe buna administrare a justiției, aspect a cărui verificare este totuși de competența instanțelor de trimitere, ținând seama de ansamblul elementelor pertinente.
- 216 În al doilea rând, o structură autonomă în cadrul Ministerului Public cum este SIIJ, care are sarcina de anchetare a infracțiunilor săvârșite de judecători și de procurori, întrucât ar putea fi percepută, în funcție de normele care reglementează competențele, compunerea și funcționarea unei astfel de structuri, precum și de contextul național relevant, ca urmărind instituirea unui instrument de presiune și de intimidare a judecătorilor și întrucât ar putea conduce, așadar, la o aparență de lipsă de independență sau de imparțialitate a acestor judecători, este susceptibilă să aducă atingere încrederii pe care justiția trebuie să o inspire justițiabililor într-o societate democratică și într-un stat de drept.
- 217 În această privință, din dosarul aflat la dispoziția Curții reiese că introducerea la SIIJ a unei plângeri penale împotriva unui judecător sau a unui procuror este suficientă pentru ca aceasta să deschidă o procedură, inclusiv atunci când plângerea este introdusă în cadrul unei anchete penale în curs privind o altă persoană decât un judecător sau un procuror, această din urmă anchetă fiind astfel transferată SIIJ, indiferent de natura infracțiunii imputate magistratului și de probele invocate împotriva sa. Chiar și în ipoteza în care ancheta în curs privește o infracțiune care este de competența unei alte secții specializate din cadrul Ministerului Public, precum DNA, cauza este de asemenea transferată SIIJ atunci când este vizat un judecător sau un procuror. În sfârșit, SIIJ poate exercita căi de atac împotriva deciziilor soluționate anterior înființării sale sau poate retrage o cale de atac formulată de DNA, de DIICOT sau de procurorul general în fața instanțelor superioare.
- 218 Potrivit indicațiilor furnizate de instanțele de trimitere, sistemul astfel instituit ar permite să fie formulate plângeri în mod abuziv, printre altele pentru a interveni în cauze sensibile în curs, în special cauze complexe și mediatizate legate de corupția la nivel înalt sau de criminalitatea organizată, întrucât, în cazul depunerii unei asemenea plângeri, dosarul ar intra în mod automat în competența SIIJ.
- 219 Din elementele aflate la dispoziția Curții și din Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu din 22 octombrie 2019 privind progresele realizate de România în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare [COM(2019) 499 final, p. 5] reiese că exemple practice luate din activitățile SIIJ sunt de natură să confirme realizarea riscului, menționat la punctul 216 din prezenta hotărâre, ca această secție să se asemene unui instrument de presiune politică și să intervină pentru a schimba cursul anumitor anchete penale sau al unor proceduri judiciare privind, printre altele, fapte de corupție la nivel înalt într-un mod care ridică îndoieli cu privire la obiectivitatea sa, aspect a cărui apreciere revine instanțelor de trimitere, conform jurisprudenței amintite la punctul 201 din prezenta hotărâre.
- 220 În acest cadru, revine de asemenea acestor instanțe sarcina de a verifica dacă normele referitoare la organizarea și funcționarea SIIJ, precum și cele referitoare la numirea și revocarea procurorilor încadrați în această nu sunt – având în vedere în special modificările care le-au fost aduse prin ordonanțe de urgență care derogă de la procedura ordinară prevăzută de dreptul național – de natură să facă secția menționată permeabilă la influențe exterioare.

- 221 În al treilea rând, în ceea ce privește drepturile consacrate la articolele 47 și 48 din cartă, este necesar, printre altele, ca normele care reglementează organizarea și funcționarea unei secții specializate din cadrul Ministerului Public, precum SIIJ, să fie concepute astfel încât să nu împiedice examinarea cauzei judecătorilor și a procurorilor vizați într-un termen rezonabil.
- 222 Or, sub rezerva verificării de către instanțele de trimitere, din indicațiile furnizate de acestea reiese că nu aceasta ar fi situația în cazul SIIJ, în special ca urmare a efectului combinat al numărului aparent considerabil redus de procurori încadrați în această secție, care nu ar dispune, în plus, nici de mijloacele, nici de experiența necesară pentru efectuarea unor anchete în cauze complexe de corupție, și al volumului suplimentar de muncă rezultat pentru acești procurori din transferul unor astfel de cauze de la secțiile competente pentru instrumentarea acestora.
- 223 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la a patra și la a cincea întrebare adresate în cauza C-127/19, la a doua întrebare adresată în cauza C-195/19, la a patra și la a cincea întrebare adresate în cauza C-291/19, precum și la a treia și la a patra întrebare adresate în cauza C-355/19 că articolul 2 și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, precum și Decizia 2006/928 trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale care prevede înființarea în cadrul Ministerului Public a unei secții specializate care are competența exclusivă de a ancheta infracțiunile săvârșite de judecători și de procurori fără ca înființarea unei astfel de secții
- să fie justificată de imperative obiective și verificabile legate de buna administrare a justiției și
 - să fie însoțită de garanții specifice care să permită, pe de o parte, să se înlăture orice risc ca această secție să fie folosită ca instrument de control politic al activității respectivilor judecători și procurori susceptibil să aducă atingere independenței acestora și, pe de altă parte, să se asigure că respectiva competență poate fi exercitată în privința acestora din urmă cu respectarea deplină a cerințelor care decurg din articolele 47 și 48 din cartă.

Cu privire la a patra-a șasea întrebare adresate în cauza C-397/19

- 224 Prin intermediul celor de a patra-a șasea întrebări adresate în cauza C-397/19, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 2 și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale care guvernează răspunderea patrimonială a statului și răspunderea personală a judecătorilor pentru prejudiciile cauzate printr-o eroare judiciară în cazul în care această reglementare,
- în primul rând, definește noțiunea de „eroare judiciară” în termeni abstracți și generali,
 - în al doilea rând, prevede că constatarea existenței erorii judiciare, efectuată în cadrul procedurii privind angajarea răspunderii patrimoniale a statului, fără ascultarea judecătorului vizat, se impune în cadrul procedurii privind angajarea răspunderii personale a acestuia,
 - în al treilea rând, atribuie unui minister competența de a deschide ancheta pentru a verifica dacă este necesar să inițieze acțiunea în regres împotriva judecătorului și de a exercita, pe baza propriei aprecieri, această acțiune în regres.
- 225 În această privință trebuie arătat de la bun început că, potrivit reglementării naționale în discuție în litigiul principal, existența unei erori judiciare constituie una dintre condițiile atât ale răspunderii patrimoniale a statului, cât și ale răspunderii personale a judecătorului vizat. Având în vedere cerințele care decurg din principiile statului de drept și în special din garanția de independență a judecătorilor, este necesar să se examineze separat regimul care permite justițiabililor să angajeze răspunderea statului pentru prejudiciile

pe care le-au suferit ca urmare a unei erori judiciare și regimul care guvernează răspunderea personală a judecătorilor ca urmare a unei asemenea erori judiciare în cadrul unei acțiuni în regres.

- 226 În ceea ce privește, pe de o parte, răspunderea statului pentru hotărâri judecătorești contrare dreptului Uniunii, Curtea a statuat deja că posibilitatea ca, în anumite condiții, această răspundere să fie angajată nu presupune riscuri specifice de repunere în discuție a independenței unei instanțe de ultim grad de jurisdicție (Hotărârea din 30 septembrie 2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, punctul 42).
- 227 Această apreciere poate fi transpusă, *mutatis mutandis*, în cazul posibilității de angajare a răspunderii statului pentru hotărâri judecătorești care ar fi afectate din perspectiva dreptului național de o eroare judiciară.
- 228 Nici împrejurarea, menționată de instanța de trimitere, potrivit căreia condițiile de fond referitoare la angajarea răspunderii statului, în special în ceea ce privește definiția noțiunii de „eroare judiciară”, sunt formulate în reglementarea națională în cauză în termeni abstracti și generali nu este de natură, în sine, să pună în pericol independența judecătorilor, întrucât o reglementare care guvernează această răspundere trebuie, prin însăși natura sa, să prevadă, în vederea unei astfel de definiții, criterii abstracte și generale care au vocația de a fi precizate prin jurisprudența națională.
- 229 Referitor, pe de altă parte, la răspunderea personală a judecătorilor pentru prejudiciile rezultate dintr-o eroare judiciară săvârșită de aceștia, trebuie subliniat că acest regim de răspundere ține de organizarea justiției și, prin urmare, de competența statelor membre. În special, capacitatea autorităților unui stat membru de a angaja această răspundere prin intermediul unei acțiuni în regres poate constitui, în funcție de opțiunile statelor membre, un element care permite să se contribuie la responsabilizarea și la eficiența sistemului judiciar. Totuși, în exercitarea acestei competențe, statele membre trebuie să respecte dreptul Uniunii.
- 230 Prin urmare, după cum s-a amintit la punctele 191, 194 și 195 din prezenta hotărâre, este esențial ca regimul răspunderii personale a judecătorilor să fie conceput astfel încât să asigure respectarea cerințelor care decurg din dreptul Uniunii, în special a celei de independență a instanțelor chemate să statueze cu privire la chestiuni legate de aplicarea sau de interpretarea acestui drept, pentru a garanta justițiabililor protecția jurisdicțională efectivă impusă la articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE.
- 231 Astfel, potrivit jurisprudenței menționate la punctele 196 și 197 din prezenta hotărâre, principiul independenței judecătorilor impune existența unor garanții care să permită înlăturarea, în percepția justițiabililor, a oricărei îndoieli legitime referitoare la impenetrabilitatea judecătorilor în privința unor elemente exterioare, în special a unor influențe directe sau indirecte ale puterilor legislative și executive susceptibile să orienteze deciziile acestora, și excluderea astfel a unei lipse a aparenței de independență sau de imparțialitate a acestor judecători care să fie de natură să aducă atingere încrederii pe care justiția trebuie să o inspire justițiabililor într-o societate democratică și într-un stat de drept.
- 232 În acest sens, recunoașterea unui principiu al răspunderii personale a judecătorilor pentru erorile judiciare pe care le săvârșesc presupune un risc de ingerință în independența judecătorilor întrucât poate influența luarea deciziei de către cei care au îndatorirea de a judeca.
- 233 În consecință, este necesar ca angajarea, în cadrul unei acțiuni în regres, a răspunderii personale a unui judecător pentru o eroare judiciară să fie limitată la cazuri excepționale și încadrate de criterii obiective și verificabile, referitoare la imperative legate de buna administrare a justiției, precum și de garanții care urmăresc evitarea oricărui risc de presiuni externe asupra conținutului hotărârilor judecătorești și înlăturarea astfel, în percepția justițiabililor, a oricărei îndoieli legitime, așa cum se arată la punctul 231 din prezenta hotărâre.

- 234 În acest scop, este esențial să fie prevăzute norme care să definească în mod clar și precis, printre altele, comportamentele susceptibile să angajeze răspunderea personală a judecătorilor pentru a se garanta independența inerentă misiunii lor și pentru a se evita ca aceștia să fie expuși riscului ca răspunderea lor personală să poată fi angajată exclusiv ca urmare a deciziei lor. Deși, astfel cum a arătat în esență domnul avocat general la punctele 95 și 100 din Concluziile prezentate în cauza C-397/19, garanția de independență nu impune să se acorde judecătorilor o imunitate absolută pentru actele adoptate în exercitarea funcțiilor judiciare ale acestora, răspunderea lor personală nu poate fi totuși angajată pentru prejudicii cauzate în exercitarea funcțiilor acestora decât în cazuri excepționale, în care vinovăția lor individuală gravă a fost stabilită. În această privință, faptul că o hotărâre conține o eroare judiciară nu poate, în sine, să fie suficient pentru angajarea răspunderii personale a judecătorului vizat.
- 235 În ceea ce privește modalitățile aferente angajării răspunderii personale a judecătorilor în cadrul unei acțiuni în regres, reglementarea națională trebuie să prevadă în mod clar și precis garanțiile necesare care să asigure că nici ancheta pentru verificarea existenței condițiilor și a împrejurărilor care pot angaja această răspundere, nici acțiunea în regres nu sunt de natură să se transforme în instrumente de presiune asupra activității jurisdicționale.
- 236 Pentru a evita ca astfel de modalități să poată avea un efect disuasiv asupra judecătorilor în exercitarea misiunii lor de a judeca în deplină independență, în special în domenii sensibile precum cel al luptei împotriva corupției, este esențial, după cum a arătat în esență Comisia, ca autoritățile competente să inițieze și să desfășoare ancheta pentru verificarea existenței condițiilor și a împrejurărilor care pot angaja răspunderea personală a judecătorului, precum și pentru exercitarea acțiunii în regres să fie ele însele autorități care acționează în cadrul exercitării misiunilor lor în mod obiectiv și imparțial și ca condițiile de fond și modalitățile procedurale care conduc la exercitarea competențelor menționate să fie de asemenea natură încât să nu dea naștere unor îndoieli legitime cu privire la imparțialitatea acestor autorități.
- 237 De asemenea, trebuie ca drepturile consacrate la articolul 47 din cartă, în special dreptul la apărare al judecătorului, să fie pe deplin respectate și ca organul competent să se pronunțe cu privire la răspunderea personală a judecătorului să fie o instanță.
- 238 În speță, revine instanței de trimitere sarcina de a verifica dacă cerințele menționate la punctele 233-237 din prezenta hotărâre sunt respectate, ținând seama de ansamblul elementelor pertinente.
- 239 Dintre aceste elemente, prezintă o importanță deosebită faptul că în speță, astfel cum reiese din dosarul aflat la dispoziția Curții, existența unei erori judiciare este constatată în mod definitiv în cadrul procedurii de angajare a răspunderii inițiate împotriva statului și că această constatare se impune în cadrul procedurii inițiate prin acțiunea în regres prin care se urmărește angajarea răspunderii personale a judecătorului vizat, deși acesta din urmă nu a fost ascultat în cadrul primei proceduri. O astfel de normă este nu numai de natură să creeze un risc de presiuni exterioare asupra activității judecătorilor, dar este și susceptibilă să aducă atingere dreptului la apărare al acestora, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere.
- 240 În ceea ce privește, pe de altă parte, autoritățile competente să inițieze și să desfășoare procedura de anchetă pentru verificarea existenței condițiilor și a împrejurărilor care pot angaja răspunderea personală a judecătorului vizat și să exercite acțiunea în regres împotriva acestuia, din dosarul aflat la dispoziția Curții reiese că, în temeiul reglementării naționale în discuție în litigiul principal, raportul întocmit în acest scop de Inspectia Judiciară nu are efect obligatoriu și că, în definitiv, doar Ministerului Finanțelor Publice are competența de a decide, pe baza propriei evaluări, dacă aceste condiții și aceste împrejurări sunt reunite pentru a exercita respectiva acțiune în regres. Revine instanței de trimitere sarcina de a verifica, ținând seama de ansamblul elementelor pertinente ale contextului de fapt și de drept național, dacă astfel de elemente, având în vedere în special această putere de apreciere, sunt de natură să permită ca acțiunea în regres menționată să fie folosită ca instrument de presiune asupra activității jurisdicționale.

241 Pe baza considerațiilor care precedă, este necesar să se răspundă la a patra-a șasea întrebare adresate în cauza C-397/19 că articolul 2 și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări naționale care guvernează răspunderea patrimonială a statului și răspunderea personală a judecătorilor pentru prejudiciile cauzate printr-o eroare judiciară și care definește noțiunea de „eroare judiciară” în termeni generali și abstracți. În schimb, aceleași dispoziții trebuie interpretate în sensul că se opun unei astfel de reglementări atunci când prevede că constatarea existenței unei erori judiciare, efectuată în cadrul procedurii prin care se urmărește angajarea răspunderii patrimoniale a statului și fără ca judecătorul vizat să fi fost ascultat, se impune în cadrul procedurii subsecvente privind o acțiune în regres prin care se urmărește angajarea răspunderii personale a acestuia și atunci când nu conține, de manieră generală, garanțiile necesare pentru a se evita ca o asemenea acțiune în regres să fie folosită ca instrument de presiune asupra activității jurisdicționale și pentru a se asigura respectarea dreptului la apărare al judecătorului vizat, astfel încât să fie înlăturată, în percepția justițiabililor, orice îndoială legitimă referitoare la impenetrabilitatea judecătorilor în privința unor elemente exterioare susceptibile să orienteze deciziile acestora și să fie exclusă o lipsă a aparenței de independență sau de imparțialitate a acestor judecători, de natură să aducă atingere încrederii pe care justiția trebuie să o inspire aceluiași justițiabil într-o societate democratică și într-un stat de drept.

Cu privire la a treia întrebare adresată în cauza C-195/19

242 Prin intermediul celei de a treia întrebări adresate în cauza C-195/19, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă principiul supremației dreptului Uniunii trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări de rang constituțional a unui stat membru, astfel cum este interpretată de instanța constituțională a acestuia, potrivit căreia o instanță inferioară nu este autorizată să lase neaplicată din oficiu o dispoziție națională care intră în domeniul de aplicare al Deciziei 2006/928 și pe care o consideră, în lumina unei hotărâri a Curții, ca fiind contrară acestei decizii sau articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE.

243 Instanța de trimitere precizează că această întrebare este legată de o jurisprudență recentă a Curții Constituționale potrivit căreia dreptul Uniunii, în special Decizia 2006/928, nu poate prevala asupra dreptului constituțional național. Potrivit instanței de trimitere, există un risc ca dreptul constituțional astfel interpretat de Curtea Constituțională să împiedice aplicarea concluziilor care decurg din hotărârea Curții care va fi pronunțată în cauza C-195/19.

244 Conform unei jurisprudențe constante a Curții, principiul supremației dreptului Uniunii consacră prevalența dreptului Uniunii asupra dreptului statelor membre. Acest principiu impune, prin urmare, tuturor entităților statelor membre să dea efect deplin diferitor norme ale Uniunii întrucât dreptul statelor membre nu poate aduce atingere efectului recunoscut acestor diferite norme pe teritoriul statelor menționate (Hotărârea din 6 octombrie 2020, La Quadrature du Net și alții, C-511/18, C-512/18 și C-520/18, EU:C:2020:791, punctul 214, precum și jurisprudența citată).

245 Într-adevăr, în temeiul principiului supremației dreptului Uniunii, invocarea de către un stat membru a unor dispoziții de drept național, fie ele și de natură constituțională, nu poate aduce atingere unității și eficacității dreptului Uniunii. Astfel, conform unei jurisprudențe consacrate, efectele asociate principiului supremației dreptului Uniunii se impun tuturor organelor unui stat membru, fără ca, în special, dispozițiile interne aferente repartizării competențelor judiciare, inclusiv de ordin constituțional, să poată împiedica acest lucru [a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 februarie 2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, punctul 59, precum și Hotărârea din 2 martie 2021, A. B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac), C-824/18, EU:C:2021:153, punctul 148 și jurisprudența citată].

246 În această privință trebuie amintit mai ales că principiul interpretării conforme a dreptului intern, potrivit căruia instanța națională este obligată, în măsura posibilului, să dea dreptului intern o interpretare conformă cu cerințele dreptului Uniunii, este inerent sistemului tratatelor, întrucât permite instanței

naționale să asigure, în cadrul competențelor sale, deplina eficacitate a dreptului Uniunii atunci când judecă litigiul cu care este sesizată (Hotărârea din 24 iunie 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, punctul 55 și jurisprudența citată).

- 247 Tot în temeiul principiului supremației, în cazul în care nu poate să procedeze la o interpretare a reglementării naționale care să fie conformă cu cerințele dreptului Uniunii, instanța națională însărcinată cu aplicarea, în cadrul competenței proprii, a dispozițiilor dreptului Uniunii are obligația de a asigura efectul deplin al acestora, lăsând neaplicată, dacă este necesar, din oficiu, orice dispoziție contrară a legislației naționale, chiar și ulterioară, fără să solicite și fără să aștepte eliminarea prealabilă a acesteia pe cale legislativă sau prin orice alt procedeu constituțional (Hotărârea din 6 octombrie 2020, La Quadrature du Net și alții, C-511/18, C-512/18 și C-520/18, EU:C:2020:791, punctul 215, precum și jurisprudența citată).
- 248 În această privință, orice instanță națională sesizată în cadrul competenței sale are, în calitate de organ al unui stat membru, mai exact obligația de a lăsa neaplicată orice dispoziție națională contrară unei dispoziții de drept al Uniunii care are efect direct în litigiul cu care este sesizată [Hotărârea din 24 iunie 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, punctul 61, precum și Hotărârea din 19 noiembrie 2019, A. K. și alții (Independența Camerei Disciplinare a Curții Supreme), C-585/18, C-624/18 și C-625/18, EU:C:2019:982, punctul 161].
- 249 În speță, în ceea ce privește Decizia 2006/928, care este în mod special vizată de considerațiile Curții Constituționale la care se referă instanța de trimitere, aceasta impune României, astfel cum s-a arătat la punctul 172 din prezenta hotărâre, obligația să atingă în cel mai scurt timp obiectivele de referință pe care le enunță. Întrucât aceste obiective sunt formulate în termeni clari și preciși și nu sunt însoțite de nicio condiție, ele au efect direct.
- 250 Pe de altă parte, dat fiind că articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE stabilește în sarcina statelor membre o obligație de rezultat clară și precisă și care nu este însoțită de nicio condiție privind independența care trebuie să caracterizeze instanțele chemate să interpreteze și să aplice dreptul Uniunii [Hotărârea din 2 martie 2021, A. B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac), C-824/18, EU:C:2021:153, punctul 146], instanța de trimitere are de asemenea obligația să garanteze, în cadrul competențelor sale, având în vedere considerațiile care figurează la punctele 208-223 din prezenta hotărâre, efectul deplin al acestei dispoziții lăsând neaplicată dacă este necesar orice dispoziție națională contrară acesteia.
- 251 Astfel, în cazul unei încălcări dovedite a articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE sau a Deciziei 2006/928, principiul supremației dreptului Uniunii impune instanței de trimitere să lase neaplicate dispozițiile în cauză, indiferent dacă acestea sunt de origine legislativă sau constituțională [a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 martie 2021, A. B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac), C-824/18, EU:C:2021:153, punctul 150, precum și jurisprudența citată].
- 252 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la a treia întrebare adresată în cauza C-195/19 că principiul supremației dreptului Uniunii trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări de rang constituțional a unui stat membru, astfel cum este interpretată de instanța constituțională a acestuia, potrivit căreia o instanță inferioară nu este autorizată să lase neaplicată din oficiu o dispoziție națională care intră în domeniul de aplicare al Deciziei 2006/928 și pe care o consideră, în lumina unei hotărâri a Curții, ca fiind contrară acestei decizii sau articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE.

Cu privire la cheltuielile de judecată

253 Întrucât, în privința părților din litigiile principale, procedura are caracterul unui incident survenit la instanțele de trimitere, este de competența acestora să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

- 1) Decizia 2006/928/CE a Comisiei din 13 decembrie 2006 de stabilire a unui mecanism de cooperare și de verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției, precum și rapoartele întocmite de Comisia Europeană pe baza acestei decizii constituie acte adoptate de o instituție a Uniunii, care pot fi interpretate de Curte în temeiul articolului 267 TFUE.
 - 2) Articolele 2, 37 și 38 din Actul privind condițiile de aderare a Republicii Bulgaria și a României și adaptările tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană coroborate cu articolele 2 și 49 TUE trebuie interpretate în sensul că Decizia 2006/928 intră, în ceea ce privește natura sa juridică, conținutul său și efectele sale în timp, în domeniul de aplicare al Tratatului între statele membre ale Uniunii Europene și Republica Bulgaria și România privind aderarea Republicii Bulgaria și a României la Uniunea Europeană. Această decizie este obligatorie în toate elementele sale pentru România atât timp cât nu a fost abrogată. Obiectivele de referință care figurează în anexa la aceasta urmăresc să asigure respectarea de către acest stat membru a valorii statului de drept prevăzută la articolul 2 TUE și au caracter obligatoriu pentru statul membru respectiv, în sensul că acesta din urmă este ținut să ia măsurile adecvate pentru atingerea acestor obiective, ținând seama în mod corespunzător, în temeiul principiului cooperării loiale prevăzut la articolul 4 alineatul (3) TUE, de rapoartele întocmite de Comisie pe baza Deciziei 2006/928, în special de recomandările formulate în rapoartele menționate.
 - 3) Reglementările care guvernează organizarea justiției în România, cum sunt cele referitoare la numirea interimară în funcțiile de conducere ale Inspecției Judiciare și la înființarea în cadrul Ministerului Public a unei Secții pentru investigarea infracțiunilor din justiție, intră în domeniul de aplicare al Deciziei 2006/928, astfel încât acestea trebuie să respecte cerințele care decurg din dreptul Uniunii și în special din valoarea statului de drept prevăzută la articolul 2 TUE.
 - 4) Articolul 2 și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, precum și Decizia 2006/928 trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale adoptate de guvernul unui stat membru care îi permite acestuia din urmă să facă numiri interimare în funcțiile de conducere ale organului judiciar însărcinat cu efectuarea cercetărilor disciplinare și cu exercitarea acțiunii disciplinare împotriva judecătorilor și a procurorilor fără respectarea procedurii ordinare de numire prevăzute de dreptul național atunci când această reglementare este de natură să dea naștere unor îndoieli legitime cu privire la utilizarea prerogativelor și a funcțiilor acestui organ ca instrument de presiune asupra activității respectivilor judecători și procurori sau de control politic al acestei activități.
 - 5) Articolul 2 și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, precum și Decizia 2006/928 trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale care prevede înființarea în cadrul Ministerului Public a unei secții specializate care are competența exclusivă de a ancheta infracțiunile săvârșite de judecători și de procurori fără ca înființarea unei astfel de secții
- să fie justificată de imperative obiective și verificabile legate de buna administrare a justiției și

- să fie însoțită de garanții specifice care să permită, pe de o parte, să se înlăture orice risc ca această secție să fie folosită ca instrument de control politic al activității respectivilor judecători și procurori susceptibil să aducă atingere independenței acestora și, pe de altă parte, să se asigure că respectiva competență poate fi exercitată în privința acestora din urmă cu respectarea deplină a cerințelor care decurg din articolele 47 și 48 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

- 6) Articolul 2 și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări naționale care guvernează răspunderea patrimonială a statului și răspunderea personală a judecătorilor pentru prejudiciile cauzate printr-o eroare judiciară și care definește noțiunea de „eroare judiciară” în termeni generali și abstracți. În schimb, aceleași dispoziții trebuie interpretate în sensul că se opun unei astfel de reglementări atunci când prevede că constatarea existenței unei erori judiciare, efectuată în cadrul procedurii prin care se urmărește angajarea răspunderii patrimoniale a statului și fără ca judecătorul vizat să fi fost ascultat, se impune în cadrul procedurii subsecvente privind o acțiune în regres prin care se urmărește angajarea răspunderii personale a acestuia și atunci când nu conține, de manieră generală, garanțiile necesare pentru a se evita ca o asemenea acțiune în regres să fie folosită ca instrument de presiune asupra activității jurisdicționale și pentru a se asigura respectarea dreptului de apărare al judecătorului vizat, astfel încât să fie înlăturată, în percepția justițiabililor, orice îndoială legitimă referitoare la impenetrabilitatea judecătorilor în privința unor elemente exterioare susceptibile să orienteze deciziile acestora și să fie exclusă o lipsă a aparenței de independență sau de imparțialitate a acestor judecători, de natură să aducă atingere încrederii pe care justiția trebuie să o inspire acelorși justițiabili într-o societate democratică și într-un stat de drept.
- 7) Principiul supremației dreptului Uniunii trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări de rang constituțional a unui stat membru, astfel cum este interpretată de instanța constituțională a acestuia, potrivit căreia o instanță inferioară nu este autorizată să lase neaplicată din oficiu o dispoziție națională care intră în domeniul de aplicare al Deciziei 2006/928 și pe care o consideră, în lumina unei hotărâri a Curții, ca fiind contrară acestei decizii sau articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE.

Lenaerts	Silva de Lapuerta	Arabadjiev
Prechal	Vilaras	Bay Larsen
Piçarra	Kumin	von Danwitz
Safjan	Šváby	Jürimäe
Xuereb	Rossi	Jarukaitis

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 18 mai 2021.

Grefier Președinte

A. Calot Escobar K. Lenaerts

* Limba de procedură: româna.